

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
KADIN ERKEK FIRSAT EŞİTLİĞİ KOMİSYONU
TUTANAK DERGİSİ

4' üncü Toplantı
16 Şubat 2016 Salı

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARİ

1.- Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu Başkanı Radiye Sezer Katırcıoğlu'nun, 8 Mart Dünya Kadınlar Günü ve 24 Mart Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunun kuruluş yıl dönümü nedeniyle gerçekleştirilecek toplantıya ilişkin konuşması

III.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

A) Kanun Tasarı ve Teklifleri

1.- Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu Tasarısı (1/596)

IV.- KARARLAR

A) Çalışma Esaslarına İlişkin

1.- İç Tüzük'ün 23' üncü maddesine göre, tali komisyon olarak havale edilen Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu Tasarısı'nın (1/596) 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 22' nci maddeleri üzerindeki görüşlerin esas komisyona bildirilmesi

B) Komisyon Kararı

1.- Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu Tasarısı'nın (1/596) tümü üzerindeki genel uyumluluk görüşünün esas komisyon olan İnsan Haklarını İnceleme Komisyonuna bildirilmesine ilişkin

V.- USUL HAKKINDA GÖRÜŞMELER

1.- Komisyonun çalışma esas ve usullerine ilişkin

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KEFEK

Tarih :16/2/2016

Saat :15.15

Kayit:

Stenograf :

Uzman :

Sayfa: 2

16 Şubat 2016 Salı

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 15.24

BAŞKAN: Radiye Sezer KATIRCIOĞLU (Kocaeli)

BAŞKAN VEKİLİ: Bennur KARABURUN (Bursa),

BAŞKAN VEKİLİ: Candan YÜCEER (Tekirdağ)

SÖZCÜ : Ali İhsan YAVUZ (Sakarya)

KÂTİP: Filiz KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul)

---0---

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, toplantı yeter sayımız vardır. Komisyonumuzun 26'ncı Dönem Birinci Yasama Yılı Dördüncü Toplantısını açıyorum.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu Başkanı Radiye Sezer Katırcıoğlu'nun, 8 Mart Dünya Kadınlar Günü ve 24 Mart Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunun kuruluş yıl dönümü nedeniyle gerçekleştirilecek toplantıya ilişkin konuşması

BAŞKAN - Değerli milletvekilleri, öncelikle size 8 Mart Dünya Kadınlar Günü ve 24 Mart Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunun kuruluş yıl dönümü münasebetiyle gerçekleştireceğimiz toplantımızdan bahsetmek istiyorum.

Kadın erkek eşitliği konusunda kamuyu bilgilendirici etkinlik yapmak, 5840 sayılı Kanun'umuzda Komisyonun görevleri arasında sayılmıştır. Biz de bu kapsamda kadın-erkek eşitliğine yönelik bilgilendirici ve farkındalık artırmayı amaçlayan bir etkinlik planladığımızı geçen toplantımızda dile getirmiştik.

Etkinliğin 8 Mart Dünya Kadınlar Günü ile Komisyonumuzun kuruluş yıl dönümü olan 24 Mart tarihleri arasında Türkiye Büyük Millet Meclisi çatısı altında gerçekleştirilmesi öngörülmüştür.

"Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu Farkındalık Ödülleri" olarak bundan sonra adlandıracağımız bu etkinliklerle birlikte, alanlarında başarılı olmuş, öne çıkmış kadınların ödüllendirilmesi ve onurlandırılması amaçlanmaktadır.

Etkinlik kapsamında, ayrıca ülkemizde yayınlanan ilk kadın dergilerinde yer alan fotoğraf ve karikatürlerle ilgili ülkemizin en önde gelen kadın hattatlarından engelli bir sanatçımızın eserlerinden oluşan bir sergi düzenlenmesi planlanmaktadır. Ayrıca, sağır ve dilsiz olan ve buna rağmen başarılı bir piyanist olan kız çocuğumuzun kısa bir dinletisi olacaktır bu programda.

Bu etkinlik, Birleşmiş Milletler Kadın Birimiyle yürütmekte olduğumuz, "Türkiye'de Siyasi Liderlik ve Siyasi Katılımda Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Projesi"nin bir ayağı aynı zamanda. Hepinizin bu etkinliğe ev sahibi sıfatıyla sahip çıkacağınıza eminim.

Bu kapsamda şunu da belirtmek istiyorum: Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu ödül töreninde ödül alacak kadınlarımız için bir altyapı çalışması, bir

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KEFEK

Tarih :16/2/2016

Saat :15.15

Kayıt:

Stenograf :

Uzman :

Sayfa: 3

havuz oluşturduk. Ama bu gerçek seçimi Komisyon Başkanlık Divanı üyelerimiz verecek ve bu kapsamda Başkanlık Divanında olmayan MHP'den de bir üye isteyerek bu hafta içinde ilk toplantımızı yapmayı planlamaktayız. Malum, çok fazla vaktimiz kalmadığından, ödül verilecek kadınlarımızı bir an önce belirlemek, tespit etmek durumundayız.

Değerli milletvekilleri, gündeme geçmeden alt komisyonlarla ilgili isimler HDP dışında Komisyonumuza ulaştı ve zaman kaybetmemek anlamında 18 Şubat 2016 Perşembe günü saat 15.30'da alt komisyon başkanlıklarını seçmek üzere sizleri davet ediyorum. Toplantı yeri ayrıca size bildirilecektir.

Değerli milletvekilleri, şimdi gündemimizin 1'inci maddesine geçiyorum.

III.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

A) Kanun Tasarı ve Teklifleri

1.- Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu Tasarısı (1/596)

BAŞKAN – Gündemimizde, İnsan Haklarını İnceleme Komisyonunun esas komisyon olarak belirlendiği (1/596) esas numaralı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu Tasarısı bulunmaktadır.

Tasarının tümü üzerindeki görüşmeleri açıyorum.

Öncelikle tasarının tümü üzerine görüşlerini bildirmek üzere Hükümet Temsilcisine söz veriyorum.

Sayın Ergin Ergül, buyurun.

BAŞBAKANLIK MÜSTEŞAR YARDIMCISI DR. ERGİN ERGÜL – Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkanım, Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunun çok değerli üyeleri, değerli bürokrat arkadaşlarım; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Ben çok genel olarak tasarının geneli hakkında bir bilgi vermek istiyorum. Ardından da özellikle kadın-erkek eşitliği açısından tasarının getirdiği önemli hususları değerlendirmek istiyorum.

Tasarının amacı, Türkiye'nin uluslararası yükümlülükleri ve Avrupa Birliği süreci bakımından önem taşıyan, birbiriyle bağlantılı 3 konuyu tek bir kurumsal çatı altında düzenlemek. Bunlar: İnsan haklarının korunması ve geliştirilmesi, ayrımcılıkla mücadele ve eşit muamele hakkı, İşkenceye Karşı BM Sözleşmesi'ne Ek İhtiyari Protokol hükümleri çerçevesinde ulusal önleme mekanizması oluşturulması.

Bu amaçla, tasarı, mevcut Türkiye İnsan Hakları Kurumunu 3 ana sorumluluk alanını kapsayacak şekilde "Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu" olarak yeniden yapılandırılmaktadır.

Tasarının hazırlanma süreci hakkında bilgi vermek istiyorum. Bu süreçte, Türkiye İnsan Hakları Kurumu tarafından çalışılmakta olan değişiklik taslağı, İçişleri Bakanlığının Ayrımcılıkla Mücadele ve Eşitlik Kanunu Taslağı, Ayrımcılığa İlişkin Avrupa Birliği Müktesebatı, İnsan Hakları Kurumlarına İlişkin Birleşmiş Milletler Paris Prensipleri, insan hakları değişiklik kurumlarına ilişkin Avrupa Birliği üyesi ülke örnekleri, kurumlarla yapılan toplantılardaki değerlendirmeler ve Reformların Koordinasyonu ve İzlenmesi Kurulunda yapılan değerlendirmeler dikkate alınarak tasarı hazırlanmıştır.

Toplamda 30 maddeden ibaret olan tasarı aşağıdaki bölümlerden oluşmaktadır: ilk olarak "Amaç, kapsam ve tanımlar", ardından ikinci bölümde "Ayrımcılıkla mücadele", üçüncü bölümde "Kurumun kuruluş, teşkilat yapısı ve görevleri", dördüncü bölümde "Personel rejimi", beşinci bölümde "Başvurular ve inceleme usulleri", altıncı bölümde de "Çeşitli ve son hükümler" yer almaktadır.

Eşitlik ilkesine ilişkin olarak kanun, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada eşitliğin ve ayrımcılığın önlenmesini amaçlamaktadır. Eşitlik ilkesi ve ayrımcılıkla mücadelede temel ilkeler tasarının 3'üncü maddesinde belirtilmiştir.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KEFEK

Tarih :16/2/2016

Saat :15.15

Kayıt:

Stenograf :

Uzman :

Sayfa : 4

Aynı şekilde, ayrımcılık iddiası ancak kanunda sayılan aşağıdaki temellere dayalı fiillere karşı ileri sürülebilecektir. Bunlar, tasarıda “cinsiyet, ırk, renk, dil, din, inanç, felsefi ve siyasi görüş, etnik köken, servet, doğum, medeni hâl, sağlık durumu, engellilik ve yaş” olarak belirlenmiştir.

Ayrımcılığın türleri tasarının 4'üncü maddesinde belirtilmiştir. Bu türler AB müktesebatına ve Avrupa Konseyi tavsiyelerine uygun olarak belirlenmektedir. Ayrımcılık yasağının kapsamı AB müktesebatında ayrımcılık yasağına ilişkin olarak kamu ve özel sektörü de kapsayacak şekilde 3 ana kategoriyi içermektedir. Bunlar; mal ve hizmetlere erişim, sosyal hizmetlere erişim, istihdam. Tasarı her üç kategoride de ayrımcılığı yasaklamaktadır. Bu alanlarda hangi tür uygulamaların ayrımcılık sayılamayacağıysa 7'nci maddede sayılmaktadır.

Tasarıda öngörülen Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu mevcut İnsan Hakları Kurumunun statüsüyle aynı şekilde düzenlenmektedir; özel bütçeli, idari ve mali açıdan özerk, kamu tüzel kişiliğini haiz, Başbakanlıkla ilişkili bir kurum olarak düzenlenmektedir. Kurumun görevleri, yine Birleşmiş Milletler Paris İlkeleri'nde belirtilen ve uluslararası alanda benzer kurumlar dikkate alınarak düzenlenmiştir. Temel olarak; eğitim ve bilinçlendirme, mevzuatla ilgili görüş ve öneri bildirme, görev alanındaki uygulamayı izleme ve raporlama, ulusal önleme mekanizması sıfatıyla denetim ve inceleme, başvurunun üzerine veya resen özel inceleme yapma.

Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulu 11 üyeden oluşacaktır. Bu üyelerin 8'i Bakanlar Kurulu, 3'ü ise Cumhurbaşkanı tarafından atanacaktır. Başkan ve İkinci Başkan Bakanlar Kurulu tarafından görevlendirilecektir. Üyelerin görev süresi dört yıldır.

Kurul üyeliği için şartlar -genel şartların yanı sıra, 657 sayılı Kanun'da yer alan- Kurumun görev alanındaki konularda bilgi ve deneyim sahibi olma, kamu veya özel sektörde on yıl hizmeti bulunma, kurumun görev alanına giren konularda bilgi ve deneyimi bulunanların çoğulcu bir şekilde temsiline özen gösterecektir.

Kurulun işlevsel bağımsızlığı ve tarafsızlığını sağlamaya yönelik bazı hükümler öngörülmüştür. Bunlar ise Başkan ve üyeler süreleri dolmadan görevden alınamayacaklar, üyelik sonrası önceki memuriyetlerine dönüşleri güvence altına alınacak, özlük hakları korunacak, soruşturma izinleri Başbakan veya görevlendireceği bakan tarafından verilecektir.

11 kişilik Kurul, Kurumun karar organıdır. Görevleri ise bireysel başvuruları ve resen yapılan incelemeleri karara bağlamak, inceleme ve başvurularda uzlaşma sürecini sonuçlandırmak, ayrımcılık yapanlara para cezası vermek, kurumun hazırladığı inceleme ve denetim raporlarını, uluslararası iş birliğine ilişkin hususları karara bağlamak, kurumun stratejik planı, bütçe tekniği ve faaliyet raporlarını onaylamak.

Burada kurum uzmanlaşmayı sağlamak üzere daireler ve komisyonlar hâlinde çalışabilecektir, gerekirse böyle bir düzenlemeyi kendi yönetmeliğiyle getirebilecektir. Kurum Başkanlığında Başkan, 3 Başkan Yardımcısı ve sayısı 10'u geçmemek üzere hizmet birimleri ve çalışma grupları kurulabilecektir. Hizmet birimi kurumun görev alanına göre, kurumun teklifi üzerine Bakanlar Kurulu Yönetmeliği'yle düzenlenecektir. Hizmet birimleri Başkan tarafından görevlendirilen koordinatörlerin eş güdümünde çalışacak, bu koordinatörler daire başkanının mali haklarına sahip olacaklardır.

Yine, kanunda, sivil toplumun katılımını içeren mekanizmalar öngörülmüştür. Bu bağlamda, ayrımcılık alanında görüş alışverişinde bulunmak amacıyla kamu kurum ve kuruluşları, sivil toplum kuruluşları ve diğer ilgililerden oluşan bir istişare komisyonu oluşturulabilecektir.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KEFEK

Tarih :16/2/2016

Saat :15.15

Kayıt:

Stenograf :

Uzman :

Sayfa: 5

Yine, kurum, insan hakları sorunlarını tartışmak ve insan hakları konularında bilgi ve görüş alışverişinde bulunmak amacıyla merkezde ve illerde istişare toplantıları gerçekleştirebilecektir.

Başvurular konuya göre farklılaşmaktadır. Ayrımcılık yasağı konusunda başvuru üzerine, bireysel başvuru üzerine veya resen inceleme yapılabilecek, yine ulusal önleme mekanizmasında bireysel başvuru veya resen inceleme yapılacak, insan hakları ihlallerinde resen inceleme yapılabilecektir.

Kuruma herkes başvurabilecektir, başvurular ücretsizdir. Başvuru öncesinde ilgili taraftan sorunun çözümü ve ihlalin giderilmesi istenecektir. Bir ay içerisinde bu talep yerine getirilmezse kuruma başvurulabilecektir ancak telafisi güç veya imkânsız zararlar karşılığında bu şart aranmadan başvuru yapılabilecektir. Kurula yapılan başvurular üç ay içerisinde sonuçlandırılacaktır, karşılıklı yazılı görüşler ve gerekirse tarafların sözlü açıklaması alınacak, inceleme aşamasında uzlaşma süreci işletilecektir. Uzlaşma tazminat veya ihlalin giderilmesi şeklinde olabilecek, kararı kurul verecektir. Uzlaşma olmazsa kurul ihlal olup olmadığına ilişkin nihai kararı verecektir. Bu kapsamda konusu suç teşkil eden konulara rastlanması hâlinde kurul suç duyurusunda bulunabilecektir. Kurul kararları yargıda bilirkişi raporu olarak kabul edilebilecektir.

Kanunda yer alan, Avrupa Birliği mevzuatı açısından dikkat çekici bir hüküm ispat yükünün paylaşılmasıdır. Ayrımcılık yasağının ihlali iddialarında mağdurun lehine bir düzenlemeye gidilerek ilgili Avrupa Birliği direktiflerinde üye ülkelerin mevzuatlarında yer alan istihbarat yükünün paylaşılması ilkesi benimsenmiştir. Buna göre, iddia sahibinin kuvvetli emarelerin ve karine oluşturan olguların varlığını ortaya koyması durumunda karşı taraf ayrımcılık yapmadığını ispat etmek durumunda kalacaktır.

Genel olarak kanunun kapsamı konusunda bilgi verdikten sonra özellikle kadın ve erkek eşitliği açısından kanun ne getiriyor, buna değinmek istiyorum. İlk olarak, kadın-erkek eşitliği açısından bakıldığında, mevcut tasarı cinsiyete dayalı ayrımcılığı yasaklıyor. Diğerlerine ek olarak bu başlıkla ilgili gerek kamu gerekse özel sektörde karşılaşılabilecek ayrımcılıklara karşı bir başvuru ve inceleme mekanizması olarak Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunu yetkilendiriyor. Cinsiyet ayrımcılığı, istihdamın tüm süreçleri, tüm mal ve hizmetlere ilişkin ve sosyal hizmetlerden yararlanmayı kapsayacak şekilde yasaklanıyor. Cinsiyet ayrımcılığına sebep veren sorunları gidermek konusunda sorumlu kamu ve özel sektör kurumları yükümlü kılınıyor. Kadın çalışanların daha fazla mağdur olabildiği, iş yerinde yıldırma, mobbing ve taciz ayrımcılık türleri arasında düzenlenerek bu kapsamdaki fiillere karşı etkin bir denetim ve yaptırım mekanizması oluşturuluyor. İş başvurularının gebelik, annelik ve çocuk bakımı gerekçeleriyle reddedilemeyeceği hüküm altına alınarak kadın çalışanların mağduriyetlerinin önüne geçilmesi amaçlanıyor. Serbest mesleğe kabul, kayıt ve ruhsat açısından da diğerleriyle birlikte cinsiyet ayrımcılığı oluşturabilecek uygulamalar yasaklanmaktadır. Sadece belli bir cinsiyetin istihdamı zorunlu kılan durumlar ise ayrımcılık sayılmayacak hâller arasında belirtilmektedir.

Son olarak, eşitsizlikleri gidermeye yönelik farklı muamele, bir başka deyişle bu konu kapsamında kadınlara yönelik pozitif ayrımcılık da ayrımcılık sayılmayacak hâller arasında belirtilerek bu bağlamda alınacak tedbirler ve yapılacak uygulamalar istisna tutulmaktadır.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Başbakanlık Müsteşar Yardımcısı Sayın Ergül, ben de teşekkür ederim

Adalet Bakanlığından Kanunlar Genel Müdürlüğü Genel Müdür Yardımcısı Sayın Talip Bakır.

Buyurun.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KEFEK

Tarih :16/2/2016

Saat :15.15

Kayıt:

Stenograf :

Uzman :

Sayfa: 6

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI TALİP BAKIR – Söz konusu kanun tasarısıyla ilgili olarak biz de Sayın Başbakanlığımız Başkanlığında bu çalışmalara katıldık, gerekli destekleri verdik. Şu anda bu konuya ilişkin somut olarak söyleyeceğimiz herhangi bir husus yoktur.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Biz de teşekkür ederiz.

İnsan Hakları Daire Başkanı Eda Ayrancı Güner.

Buyurun.

ADALET BAKANLIĞI İNSAN HAKLARI DAİRE BAŞKANLIĞI TETKİK HÂKİMİ EDA AYRANCI GÜNER – Daire Başkanı değil, tetkik hâkimiyim.

Bu konuda ayrıca belirteceğimiz herhangi bir görüşümüz yok.

BAŞKAN – Peki.

Kurumlardan gelip söz almak isteyen ayrıca var mı bütününe yönelik konuşma noktasında?

Sayın Çakın...

KAMU DENETÇİSİ SERPİL ÇAKIN - Sayın Başkan, saygıdeğer Komisyon üyeleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Biz taslağa ilişkin genel görüşlerimizi belirtmek üzere buradayız. Kamu Denetçiliği Kurumu 2010 Anayasa referandumuyla Anayasa'ya girmiş ve Anayasa'nın 74'üncü maddesinde düzenlenmiş TBMM'ye bağlı bir kurum ve idarenin işleyişiyle ilgili şikâyetleri inceleyeceği düzenlemesine Anayasa'da yer verilmiş.

Bizim, kanunun geneline ilişkin, taslağın geneline ilişkin görüşlerimiz iki başlık altında toplanıyor. Birincisi, benzer çerçevede çalışan bir kurum olmamız nedeniyle öncelikle bu eşitlik kurumu veya ayrımcılıkla mücadeleyle ilgili yetkilerin Kamu Denetçiliği Kurumuna verilmesi başlığı altında toplayabilirim. Dünyadaki benzer yapılanmalara baktığımızda, ayrımcılıkla mücadele konusundaki yetkilerin Kamu Denetçiliği Kurumuna verilmesi ve KDK'nın aynı zamanda ayrımcılıkla mücadele ve eşitlik kurumu görevini de yerine getirmesi ve mevzuatın da buna göre düzenlenmesi gerektiği kanaatindeyiz. Dünya örneklerinde Hırvatistan, Güney Kıbrıs Rum Yönetimi, Çek Cumhuriyeti, Estonya, Finlandiya, Fransa, Yunanistan, Letonya, Litvanya, Norveç, Polonya ve İsveç'te ayrımcılıkla mücadele ve kişiler arasındaki eşitliğin sağlanması konusundaki yetki ombudsmanlık kurumlarında. Avrupa Birliğine üye ülkelerde de, yine Makedonya, İzlanda, Norveç'te ayrımcılıkla mücadele etmeyi ve eşitliği sağlamayı amaçlayan mevcut yapılar incelendiğinde de yüzde 50'sinde -Avrupa Birliği üyesi ülkelerin- bu yetkinin, görev ve yetkinin ombudsmanlık kurumlarınca üstlenildiği görülmekte.

Yine, Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisinin 17 Mayıs 2013 tarihinde yayımlanan Avrupa'da Ombudsmanlığın Güçlendirilmesi Raporu'nda da insan hakları ve temel özgürlüklerin korunması için kesinlikle gerekli olmadığı sürece ombudsman benzeri kurumların sayısının artırılmaması tavsiye edilmiş ve bu kurumların çoğalmasının insanların mevcut çözüm yollarını anlayabilmelerinde karmaşaya neden olabileceği ifade edilmiştir.

Taslaktan birkaç örnekle bunun gerekliliğini izah etmek istiyorum. Taslakta ihlal iddialarını incelemekle görevli bir kurul söz konusu. En az 7 üyeye toplanacağı 12'nci maddesinde düzenleniyor ama Kamu Denetçiliği Kurumu tamamen bağımsız, tek başına çalışan kamu denetçilerinden oluşuyor ve tek başına çalışıp karar veriyorlar. Kurul olarak çalışmaktansa tek başına çalışmanın daha pratik bir uygulama olduğunu düşünüyoruz.

Kamu Denetçiliği Kurumu hukuka uygunluk yanında, hakkaniyete uygunluk denetimi de yapabiliyor ki bu da yerel mevzuatımız açısından yeni bir uygulama ve çok önemli. Bunun yanı sıra, iyi yönetim ilkeleri açısından denetleme yapabiliyor. İdarelerin iyi yönetime uyup uymadığı açısından denetleme yapılabilmesi de yine

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KEFEK

Tarih :16/2/2016

Saat :15.15

Kayıt:

Stenograf :

Uzman :

Sayfa: 7

olması gereken, belki ayrımcılıkla mücadele ve eşitlik kurumu görevini üstlenmesi anlamında önemli bir husus.

Bağımsızlığı açısından değerlendirmek gerekirse, mevcut tasarıdaki Kurulun biri Başkan, biri ikinci Başkan olmak üzere 11 üyeden oluşacağı ve kurulun 8 üyesinin Bakanlar Kurulu, 3 üyesinin Cumhurbaşkanı tarafından seçileceği şeklinde düzenleme var. Kamu Denetçiliği Kurumu ise Türkiye Büyük Millet Meclisine bağlı, tamamen Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulu tarafından başdenetçinin, Karma Komisyon tarafından da denetçilerin seçildiği bir yapı. Genellikle dünya örneklerinde de bu tür yapıların parlamentoya bağlı kurulması şeklinde bir düzenleme tercih edilmiş. Zaten mevcutta biz bu ayrımcılık üzerine inceleme yapıyoruz ve iş bölümü yönergemizde konu başlığı olarak yer almakta. Birkaç konu başlığı altında inceliyoruz. "İnsan Hakları" başlığı altında her türlü ayrımcılığın önlenmesi, "Kadın Hakları" başlığı altında cinsiyet ayrımcılığı, "Engelli Hakları" başlığı altında engelliler aleyhine ayrımcılık, "Kamu Personel Rejimi" başlığı altında da mobbing ve kötü muamele olarak alt başlıklarda ayrımcılık konusunu mevcutta incelemekteyiz. Bugüne kadar da 2013 yılında 84, 2014 yılında 186, 2015 yılında ise 242 şikâyet alınmıştır.

Bu birincil talebimiz elbette ki veya görüşümüz, önerimiz, aslında bu konudaki yetkinin Kamu Denetçiliği Kurumuna verilmesi ama mevcut taslakla devam edilmesi yönünde kanaat oluştuğu takdirde de burada bir ayırlama yapılması gerektiği görüşündeyiz. Özellikle idarelere ilişkin ihlal iddialarının Kamu Denetçiliği Kurumu tarafından incelenmesi gerektiğini düşünüyoruz çünkü aksi takdirde İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu ile Kamu Denetçiliği Kurumu arasında bir görev ve yetki çakışması yaşanacaktır. İdarelerin ve çalışanlarının ayrımcılık içerdiği iddia edilen her türlü eylem, işlem, tutum ve davranışlarına ilişkin şikâyetlerinin Kamu Denetçiliği Kurumu tarafından kabul edileceği yönünde düzenleme yapılması gerektiği kanaatindeyiz çünkü birden fazla kurumun varlığının kişiler üzerindeki moral yaptırım gücü ve kurumların işlevselliğini azaltacağını, kişilerin benzer işleve sahip kurumların varlığı karşısında kime, nereye başvurabileceklerini anlamalarında karmaşaya neden olabileceğini düşünmekteyiz. Kişilerin idarenin eylem, işlemi, davranış ve tutumundan kaynaklı bir ayrımcı muameleye uğradığını düşünmesi durumunda nereye başvuracağını açıkça ortaya konmaması, her iki kurumun da bu alanda bir görev ve yetki çatışması içinde olması bürokrasinin artmasına ve kamusal kaynakların israfına neden olacağı gibi, idari kapasitenin etkili ve verimli bir şekilde kullanılmasını da engelleyecektir.

Bu doğrultuda, çakışmalara birkaç örnek verip tamamlamak istiyorum. Kamu Denetçiliği Kurumu idarenin her türlü eylem, işlem, tutum ve davranışlarını incelemekle yetkili bir kurum. Taslak metinde de yine kamu kurum, kuruluşlarından bahsedilen 1'inci madde, 2'nci madde, 5'inci maddenin (1)'inci fıkrası, (2)'nci fıkrası, (3)'üncü fıkrası, hepsinde kamu kurum, kuruluşları, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarından bahsedilmekte. Kamu Denetçiliği Kurumunun "idare" diye nitelediği kurumlar içerisinde hepsi kamu kurum ve kuruluşlarıdır -ifade edilen- ve bağlı kuruluşları, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları Kamu Denetçiliği Kurumunda görev alanı içerisindedir.

Yine, taslak metinde "insan hakları ihlallerini resen incelemek, karara bağlamak, ayrımcılık yasağı ihlallerini incelemek, idari ve hukuki süreçler konusunda yol göstermek" hükümleri yer almakta. "Kurulun görevleri" başlığında, 11'inci madde (1)'inci fıkrasında "Ayrımcılık yasağı ihlallerine ilişkin başvuruları karara bağlamak." hükmü yer almakta. Aynı hükümler 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu'nun 1, 5 ve 20'nci maddelerindeki konularla örtüşmektedir.

Taslağın 9'uncu maddesi (1)'inci fıkrasının (k) bendinde "Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulmak üzere yıllık rapor hazırlamak, yine gerek görüldüğünde görev alanına ilişkin özel raporlar yayınlamak" hükümleri 6328 sayılı

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KEFEK

Tarih :16/2/2016

Saat :15.15

Kayıt:

Stenograf :

Uzman :

Sayfa: 8

Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu'nun 22'nci maddesindeki "Kurum her takvim yılı sonunda yürütülen faaliyetleri ve önerileri kapsayan bir rapor hazırlayarak Komisyona sunar..." Bu, Meclis Karma Komisyonudur, Türkiye Büyük Millet Meclisi Dilekçe ve İnsan Hakları Komisyonundan oluşan Karma Komisyon. "...veya gerekli gördüğü durumlarda özel rapor hazırlamak" hükümleri de yine örtüşmektedir.

Taslakta, ayrımcılık yasağı ihlalden zarar gördüğü iddiasında bulunan her gerçek ve tüzel kişi kuruma başvurabilir. Kuruma başvuru illerde valilikler, ilçelerde kaymakamlıklar aracılığıyla da yapılabilir. "Başvurularda herhangi bir ücret alınmaz." hükmü aynen hemen hemen Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu'nda da vardır. 6328'in 17'nci maddesinin (1)'inci fıkrası, (5)'inci fıkrası, (6)'ncü fıkrası tamamen aynı ifadeleri içermektedir.

Yine, ilgili kuruma başvurmadan önce, taslakta, idari başvuru yollarının tüketilmesi olarak biz Kamu Denetçiliği Kurumunu da ifade ediyoruz. Kurulacak Kuruma başvurmadan önce ilgili taraftan iddia ettikleri uygulamanın düzeltilmesi, ihlal iddiasında bulunan taraftan talep edeceği düzenlemesi var. 6328 sayılı Kanun'un 17'nci maddesinin (4)'üncü fıkrasında da kuruma başvuruda bulunabilmesi için yine idari başvuru yollarının tüketilmesi şartı yer almış.

Her iki kuruma başvuru süreleri de dava açma süresini kesiyor, aynı hükümler içeriyor. Bunun da yine uygulamada, pratikte sorun yaratabileceğini düşünüyoruz çünkü hem Kamu Denetçiliği Kurumuna hem farklı bir zamanda İnsan Hakları Kurumuna başvurunun sıkıntı yaratabileceğini dava açma süresi açısından düşünüyoruz.

Yasak... Bazı kırmızı çizgilerimiz var bizim ve onlar da çok benzer, örtüşüyorlar. Genel olarak, bilgi, belge istenme, bir kişiye başvurma gibi birçok konuda örtüşen, çakışan hükümler var. Biz bu konuyu iki başlıkta değerlendiriyoruz dediğim gibi: Ya bu yetkinin tamamen Kamu Denetçiliği Kurumuna verilmesi... Bu talebimiz uygun görülmediği takdirde, mevcut taslakla devam hâlinde de en azından idarelerin bu ayrımcılık konusuyla veya eşitlikle ilgili ihlal iddialarındaki bireysel başvuruların Kamu Denetçiliği Kurumu tarafından alınıp değerlendirilmesi hususunda taslakta bir düzenleme yapılması gerektiğini düşünüyoruz.

Bir de yine, taslağa ilişkin, Komisyonun yetkileri çerçevesinde bir değerlendirme yaptığımızda, taslakta bire bir, bir eşitlik tanımı olmadığını ben mülahaza ettim. Pozitif ayrımcılık özellikle gerekçede var ama taslak metninde bire bir yer verilmemiş. Bunların düzenlenmesi gerektiğini düşünüyoruz çünkü biz özellikle Kamu Denetçiliği Kurumu olarak engellilerden kendilerine pozitif ayrımcılık yapılmasına dair çok sayıda başvuru alıyoruz. O nedenle bunların farkına vardık.

Bir de taslağın 7/(1) (b) bendinde "Ayrımcılık iddiasının ileri sürülemediği hâller..." "Sadece belli bir cinsiyetin istihdamını zorunlu kılan durumlar." fıkrasının çıkması gerektiği kanaatindeyiz. Yine -aynı şekilde, aldığımız başvurulardan hareketle bunu söylüyorum- Devlet Hava Meydanları İşletmesindeki itfaiye memuru alımında erkek olma şartının kaldırılmasıyla ilgili bir başvuru almıştık. Başvuruyu inceledik ve bu konuda herhangi bir ayırım yapılmaması gerektiği yönünde tavsiyede bulunmuştuk ilgili kuruma.

Çok olumlu bulduğum bir düzenleme... Kamu Denetçiliği Kurumu olarak ve Kamu Denetçiliği Kurumunda kadın, çocuk, engelli haklarından sorumlu kamu denetçisi olarak çalışıyorum ve benim kurumumda da bir psikolog ve bir sosyal hizmet uzmanı var. Bu alan, özellikle insan hakları ihlallerini inceleyen kurumlarda bu tür disiplinler arası çalışma çok önemli, o yüzden de kanunun ekindeki 6 psikolog ve 10 sosyal hizmet uzmanı görevlendirilmesini de takdirle karşılıyorum.

Teşekkür ederim, saygılar sunarım.

BAŞKAN – Biz teşekkür ederiz Sayın Çakın sunumlarınız için.

Üyelerimizden söz talebi var mı?

Buyurun Sayın Ustaoglu.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KEFEK

Tarih :16/2/2016

Saat :15.15

Kayıt:

Stenograf :

Uzman :

Sayfa: 9

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRÜ GÜLSER USTAOĞLU – Sayın Başkanım, değerli Komisyon üyeleri, saygıdeğer Komisyon üyeleri; öncelikle sizleri saygıyla selamlıyorum.

Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu Tasarısı'nı, 633 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 9'uncu maddesinde Kadının Statüsü Genel Müdürlüğünün görevlerinin yer aldığı hükümleri, 1979 tarihli Kadınlara Karşı Her Türü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi kısaca CEDAW'ı ve 2011 tarihinde imzalanan, kamuoyunda "İstanbul Sözleşmesi" olarak bilinen kadınlara yönelik şiddet ve aile içi şiddetin önlenmesi ve bunlara ilişkin mücadeleye ilişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi hükümlerini göz önünde bulundurarak incelemiş bulunuyoruz. Bu anlamda, tespitlerimizi kısaca arz etmek isterim.

Kanunun genel gerekçesinde CEDAW'a doğrudan, İstanbul Sözleşmesi'ne dolaylı atıf yapıldığı tespit edilmiştir. Kanunun genel gerekçesinde taslağın ayrımcılığın temelleri, türleri ve istisnalarının Avrupa Birliği müktesebatı ve Avrupa Konseyi belgelerine uyumlu olarak düzenlendiği ve ayrımcılığın temelleri arasında cinsiyete de yer verildiği görülmüştür. Madde 2'de yer alan tanımların ve madde 4 ve 5'te yer alan ayrımcılığın tanımının ve türlerinin kadınlara karşı yapılacak ayrımcılıklar açısından da kapsayıcı olduğu değerlendirilmektedir. Madde 3'te yer alan "Herkes hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada eşittir. Bu kanun kapsamında cinsiyet, ırk, din, dil, inanç, felsefi ve siyasi görüş, etnik köken, servet, doğum, medeni hâl, sağlık durumu, engellilik ve yaşa bağlı ayrımcılık yasaktır." hükmünün kapsayıcı olduğu düşünüyoruz. Madde 5'le ayrımcılık yasağının kapsamına yalnızca kamu kurumları değil, gerçek kişiler ve özel hukuk tüzel kişileri de dâhil edilmiştir. Taslağın 9'uncu maddesinde yer alan hüküm doğrultusunda CEDAW ve İstanbul Sözleşmesi'nin raporlama ve raporlarının sunumu sürecine yeni kurulacak kurulun katkı ve katılım sağlayacak olmasını da olumlu mütalaa ediyoruz. Ayrıca, söz konusu kanun tasarısının özellikle kadın istihdamı bakımından cinsiyet ayrımcılığı yapılmamasını gözetmesi önemlidir. Bu kapsamda, 4857 sayılı İş Kanunu'nun 5'inci maddesinde yer alan eşit davranma ilkesini gözetmesi, özellikle tasarının 6'ncı maddesinin (3)'üncü bendinde istihdam başvurusunda gebelik, annelik ve çocuk bakımı gibi konulara dayanılarak ayrımcılık yapılmayacağı vurgusunun yer almasını da olumlu mütalaa etmekteyiz.

Sonuç olarak, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu Tasarısı'nın Anayasa'nın 10'uncu maddesinde yer alan kanun önünde eşitlik ilkesinin uygulanması, insan haklarının korunması ve ayrımcılıkla mücadele yolunda etkin bir mekanizma olacağını değerlendiriyoruz.

Saygıyla arz ederim efendim.

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Ustaoğlu.

Buyurun Sayın Yavuz.

ALİ İHSAN YAVUZ (Sakarya) – Sayın Başkanım, değerli arkadaşlar; bu kanun tasarısı çalışmaları içerisinde bulunuyoruz, hayırlı olmasını diliyorum. Başkanıma da teşekkür etmek istiyorum çünkü ilk etapta tali komisyon olarak bize gelmemişti, Başkanım İç Tüzük'ten kaynaklanan bir imkânı kullanmak suretiyle tali komisyon olarak bu Komisyonun gündemine getirdi, çok isabetli olduğunu şimdi anlıyoruz. Teşekkür ediyoruz Başkanım.

Aslında ben de genele ilişkin epeyce kafa yordum, bir hayli ben de aktarımda bulunacaktım ama tekrardan kaçınmak adına en tartışma konusu olabilecek hususlara dokunarak yetinmek istiyorum açıkçası. Kamu denetçisi olan arkadaşımızın ifadesinden hareketle, en fazla tartışılacak hususlardan birisinin üye seçimine ilişkin olacağını düşünüyorum çünkü 8 üyeyi Bakanlar Kurulu, 3 üyeyi de Cumhurbaşkanı seçiyor. Bu tartışma haklı da görünebilir ama mukayeseli hukuka baktığımızda yani işte Fransa'dan Almanya'ya, Hollanda'ya, İsveç'e varıncaya kadar baktığımızda aslında bizden daha çoğulcu bir şekilde -eğer çoğulcu

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KEFEK

Tarih :16/2/2016

Saat :15.15

Kayıt:

Stenograf :

Uzman :

Sayfa: 10

ekseninde olaya yaklaşacak- olduğu gözüküyor, hatta sadece bakanların tespit ettiği ülkelerin olduğunu da biliyoruz, sadece salt bakanların; burada Cumhurbaşkanımız ve Bakanlar Kurulu bu hakkı kullanıyor. Esasen dünyadan ve Avrupa'dan daha geri değil, hatta daha ileri boyutta olduğunu söylememiz mümkün. Niçin Meclis seçmez bunu? Sonuçta, o Meclis tablosuna çok uygun gözüküyor zaten yani Cumhurbaşkanı ve Bakanlar Kurulu Meclis tablosundan çok farklı bir yerde değil, kaldı ki -bir ihtimal, daha önce de böyle bir şey söz konusu oldu- belki Anayasa'ya da çok uygun görünmemi ihtimali var Meclisin seçmesinin -ben tam bilmiyorum ama- dolayısıyla üye seçimi bu anlamda çok -bana göre özellikle- eleştirilecek bir nokta değil.

Yine, Kamu Denetçiliğiyle, Kamu Denetçiliği Kurumuyla çok çakışan noktaları var, "Tek kurum altında birleştirelim." görüşüne de katılmak mümkün değil; bu aslında farklı bir sistemi öngörüyor. Bu kanun tasarısının gündeme gelişinin en önemli sebebi mevcut kanunun, 21/6/2012 tarihinde 6332 sayılı Kanun'un öngördüğü hususların yeterli olmaması. Süreç içerisinde baktık ki Avrupa Birliği müktesebatına uygun yeni bir kanun çalışması söz konusu olmalıdır diye düşünüldü, onun için gündeme geldi. Mesela, kamu denetçiliğinde bulunmayan birtakım hususları da ihtiva ediyor bu. Mesela, kamu denetçiliğinde bir para cezası söz konusu değildir ama burada bir para cezasıda söz konusudur. Mesela, "Suç duyurusunda bulunmak üzere bu kurumun oluşturduğu rapor bilirkişi raporu yerine geçebilir."dir bu kanun tasarısında ama aynı şey kamu denetçiliğinde söz konusu değildir. Dolayısıyla, bire bir aynı değildir. Çok daha farklı düşünülerek, farklı hesap edilerek ve bütün alanları kapsayacak şekilde ortaya konan bir kanun tasarısı olduğunu ifade etmemizde fayda var diye düşünüyorum. Ha, tek çatı altında birleşebilirdi, buluşabilirdi, olabilirdi, o da olabilir ama bu Kamu Denetçiliği Kurumu bu beklentiyi karşılamaktan çok uzaktır. O zaman belki şunu düşünmemiz lazım: Kamu Denetçiliği Kurumunu ortadan kaldıralım, böyle bir kurumun altında bir daire başkanlığı veya bir bölüm olarak bunu da monte edelim diye düşünülse daha uygun olur ki bu da uygun değil çünkü anayasal bir kavram olduğunu düşünüyorum. O açıdan, o da pek mümkün gözüküyor.

Bütün bu sebeplerden ötürü esasen bu kanun çalışması son derece mühim. Özellikle, Avrupa Birliği müktesebatına uygunluk ve uluslararası sözleşmeleri karşılayacak olması anlamında da çok büyük anlam ifade ettiğini ifade etmek suretiyle ben sözlerimi noktalamak istiyorum.

BAŞKAN - Teşekkürler Sayın Yavuz.

Buyurun Sayın...

ALİ İHSAN YAVUZ (Sakarya) – Başkanım, özür dilerim, bir husus daha var, ona dokunmak istiyorum, değinmek istiyorum çünkü daha sonra söz alarak arkadaşlarım hakkına da girmek istemem.

BAŞKAN – Açıyorum hemen.

ALİ İHSAN YAVUZ (Sakarya) – Özellikle, 7'nci maddeye ilişkin de bir eleştiri geldi. "Sadece belli bir cinsiyetin istihdamını zorunlu kılan durumlar..." Hakikaten orada istisna tutulamayabilir diye düşünülebilir ama şöyle düşünelim: Hemşirelikte bir ara kanunla sadece kadınlardan hemşire oluyordu, sonra yasal düzenlemeyle önü açıldı. Mesela, o kanun var olmuş olsaydı ne yapacaktık? Kaldı ki şu anda ebe mesela, acaba erkek ebe var mı, bilmiyorum, çok da merak ediyorum, ne olacak? Mesela, imamlık, ne olacak?

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) - Erkek kadın-doğum mütehassısları var yani.

ALİ İHSAN YAVUZ (Sakarya) – Kadın doğum mütehassısları var, eyvallah. Kadın imam var mı Başkanım, soruyorum size peki,?

BAŞKAN – Arkadaşlar, isterseniz maddeleri sonra tartışalım.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KEFEK

Tarih :16/2/2016

Saat :15.15

Kayıt:

Stenograf :

Uzman :

Sayfa: 11

ALİ İHSAN YAVUZ (Sakarya) – Yani, böyle özel yanı olan hususlara ilişkin onu bir istisna tutmakta son derece fayda olduğunu düşündüğüm için bu örnekleri verdim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

İlerleyen maddelerde bunları tekrar ince ince konuşacağız.

Sayın Okutan, buyurun.

NURİ OKUTAN (Isparta) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ben de hem zatıalinizi hem de sayın vekillerimi ve diğer burada bulunanları saygıyla, hürmetle selamlıyorum.

Bize taslağı gönderdiniz, ben şöyle bir hızlıca baktım, ilk gözüme çarpan şeyleri burada dile getirmek istiyorum. İşin doğrusu, bir kurum kalkıyor, yerine “eşitliği” de eklenen diğer kurumu getiriyor, zaten böyle bir kurum aşağı yukarı var. Genel olarak bizim hemen hemen itirazımız yok, bu taslağı destekliyoruz. Ama birkaç hususa katkımızı iletmek isterim, katkımı iletmek isterim.

Bir tanesi, buradan görülüyor ki bu kurumun biraz özerk bütçeli olması ve aslında bir tür raporlar hazırlaması, raporlarıyla hem Sayın Cumhurbaşkanımıza hem Sayın Başbakan'a ve Meclis Başkanımıza yönelik bir tür yönlendirme yapabilecek, onları bilgilendirebilecek raporlar hazırlayabilmesi ve özel bütçesinin olması münasebetiyle, onun yanında yerindelik denetimi de yapabiliyor olması münasebetiyle sanki bir özerk yapı orada görülüyor ve Batı'daki uygulamalarına baktığımızda da bu kurumun kendine has raporlar hazırlayabilecek, biraz bağımsız çalışabilecek bir kimliğinin oluşması lazım ve bu tür eşitsizlikler olacaksa daha çok kamuya doğru, kamu gücüne karşı bunlar olacak. Dolayısıyla, bu birimin Başbakanlıkla ilişkilendirilmesi tamam belki, hiç olmazsa üyelerinin seçimi, yönetim üyelerinin seçimi Meclisle de alakalandırılmalı diye düşünüyorum. Bu özerk yapısının atama yapılırken, üyelerin ataması yapılırken de korunması kanaatindeyim. Bu Kamu Denetçiliği Kurumu, burada Sayın Başkan ifade ettiler, benim aklıma gelmemiştii; bu da neden olmasın denilebilecek bir yaklaşım içindeyim doğrusu.

Bir başka husus: 11 kişi var yönetimde. Burada, hâlbuki, daha çok uzmanların yer alması gerekir. O şikâyetler falan gelecek, biz de o şikâyetleri kurumlara göndereceğiz, bu kuruma da göndereceğiz, belki doğrudan kendimiz de inceleyeceğiz. Uzmanların daha aktif, daha verimli çalışmaları için sayılarının artırılması ve bağımsız uzmanlar üzerinden bu denetimin yapılabilir olması lazım. Yönetimin sayısının bu kadar kabarık olmasına bence ihtiyaç yok. Yani, yukarıda bir başkan, başkan vekilleri ve benzeri olabilecek şekilde bir yönetim teşkil edilebilir. O bakımdan, yönetim kurulu ne yapacak -5 kişi de tartışır, 11 kişi de tartışır- nihayetinde raporları da uzmanlar hazırlayacak, daha çok teknik personele, uzmana ağırlık verilmesi lazım. Burada, bizim düşüncemiz, Sayıştaya ve Kamu Denetçiliği Kurumuna benzer bir kurum burada oluşturmalıyız. Mesela, orada Sayıştay uzmanları rapor hazırlıyorlar belli bir usule göre ve o raporun geri dönüşü olmuyor. Yarın, diyelim ki Başbakanlığı eleştiren bir uygulama oldu ya da işte falanca genel müdürlüğü eleştiren bir uygulama oldu, filanca valiliği eleştiren bir uygulama oldu yani bir telefon gelip o raporun değiştirilmesinin önüne geçmeliyiz. Buradaki uzmanların hazırladığı raporlar artık bir ahkâm sayılmalı ve veri sayılmalı, onun üzerine hareket etmeliyiz.

Benim söyleyeceklerim kabaca bunlar. Özü şu: Mümkünse Kamu Denetçiliği Kurumuyla ilişkilendirilebilir, devam edeceksek, ayrı bir kurum olarak da yaparsak bunun daha özerk yapısının korunması gerekiyor. Belki Meclisin, Komisyonumuzun da... Yürütme üyeler seçebilir 10 kişi ya da bize önce başvurulur, biz 3 kişi göndeririz, onların arasından birisini yürütme seçebilir, Sayın Cumhurbaşkanı seçebilir ya da Başbakanlık seçebilir. Böyle bir ilişkilendirmeyi

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KEFEK

Tarih :16/2/2016

Saat :15.15

Kayıt:

Stenograf :

Uzman :

Sayfa: 12

sağlamalıyız. Teknik personelin sayısı biraz artırılmalı, yönetimin sayısı biraz düşürülmeli.

Benim söyleyeceklerim bunlar, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Okutan.

Sayın Yüceer, buyurun.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Teşekkür ediyorum ben de Sayın Başkan.

Öncelikle, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanun Tasarısı'nın tali komisyon olarak bile Komisyonumuza gönderilmemesi yanlısını düzelttiğiniz için teşekkür ediyorum. Gerçekten önemli bir tasarı ve Komisyonumuz tarafından da muhakkak değerlendirilmesi, incelenmesi gereken bir tasarı.

Sayın Başkan, değerli Komisyon üyelerimiz; Komisyonunda incelediğimiz tasarımız, gebeliğin, anneliğin, çocuk bakımının gerekçe gösterilerek istihdam başvurusunun reddedilmeyeceğine dair olumlu bir adım, gerçekten reddedilmemesi olumlu bir adım. Kadın hakları konusunda da bunu gerçekten çok olumlu bir adım olarak ifade ettiğimizi söylemek isterim. Ancak, Hükümet tarafından yapılan her düzenlemede olduğu gibi, bir ileri adım, birçok geri adım düzenlemesiyle maalesef yasalar geçiyor. Burada da öyle çünkü ayrımcılığın önlenmesi için bir düzenleme yapılıyor ama toplumun büyük bir kesimi olan ve ayrımcılığa en çok uğrayan kesimlerinden biri olan LGBT bireyler için herhangi bir ifade kullanılmıyor. Tasarının gerekçesinde "Ayrımcılığın temelleri, türleri ve kapsamı ile istisnaların Avrupa Birliği müktesebatına ve Avrupa Konseyi belgelerine uyumlu hâle getiriliyor." denilmekte ama tüm belgelerde yer alan cinsel yönelim ve cinsiyet kimliği temelli ayrımcılığa hiçbir atıfta bulunulmuyor. Yani, bilindiği gibi, ülkemizde lezbiyen, eşcinsel, biseksüel, transseksüel ve interseks bireyler gerçekten ciddi anlamda, açık bir şekilde ayrımcılığa uğruyor ve bırakın ayrımcılığı, bu sebepten dolayı öldürülüyor. Bütün bunları görmezden gelmek, işte, uluslararası sözleşmelerdeki bu tavsiye kararlarını dilediğimiz gibi yorumlamak, asıl ayrımcılığa uğrayanları yok saymak anlamına geliyor. Bu tasarıyı hazırlayanlar Türkiye'de cinsel kimlikleri farklı olan insanları ve haklarını görmezden gelince, yok sayınca da maalesef hem bu bireylerin hakları hem de bu bireylerin tercihleri yok sayılıyor. Bu anlamda "Herkes hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada eşit olacak ama bazıları daha az eşit olacak." ifadesine dönüşüyor. LGBT bireylerin haklarının etkili bir şekilde güvence altına alınması gerekirken buna ilişkin herhangi bir düzenleme yapılmamasını başka türlü açıklamak mümkün değil gerçekten.

Diğer açıdan, Komisyon Sözcümüzün de ifade ettiği gibi, Avrupa Birliği Komisyonunun 2014 tarihli İlerleme Raporu'nda Türkiye İnsan Hakları Kurumunun bağımsız hâle getirilmesi ihtiyacı bulunduğu ifade ediliyor. Bu raporda yine Türkiye İnsan Hakları Kurumunun özerkliğinin artırılmasına dair ifadeler var. Sizlerin özerklikten ne anladığınızı bilmiyorum ama kurul üyelerinin tamamının Cumhurbaşkanı ve Bakanlar Kurulu tarafından seçilmesi... Bunda özerklikten söz edilemez.

ALİ İHSAN YAVUZ (Sakarya) – Avrupa Birliği ülkeleri nasıl seçiyor?

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Çünkü bir de mevcut 6332 sayılı İnsan Hakları Kurumu Kanunu'nda, hiç olmazsa, bildiğiniz gibi, şu an mevcut durumda sivil toplum kuruluşlarının ve baroların seçtiği bir üye var yani 2 üye hem sivil toplum kuruluşlarının hem de baroların seçtiği birer üyeden oluşuyor. Oysaki mevcut uygulamada kurul üyelerinin tamamını Cumhurbaşkanı ve Bakanlar Kurulu seçiyor. Yani, zaten bağımsızlığı tartışmalı olan bir kurumun bu bağımsızlığını tamamen ortadan kaldıracak bir uygulama.

Tasarının gerekçesinde kurumun kurumsal kapasitesinin ve etkinliğinin artırılmasından söz ediliyor ama bağımsızlığından veya özerkliğinden söz edilmiyor. Başkan ve üyelerin Hükümete bağlı çalışmaları sonucunu doğuracak bir atanma usulü ise, bildiğiniz gibi, Paris Prensiplerinin tarafsızlık ve bağımsızlık öngören

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KEFEK

Tarih :16/2/2016

Saat :15.15

Kayıt:

Stenograf :

Uzman :

Sayfa: 13

ruhuna kesinlikle aykırı. Sizi bilmiyorum ama ben böyle bir kurulun içerisinde gerçekten sivil toplum örgütlerinin temsilcilerinin bulunmamasını, bunun yerine devlet eliyle, devlet diliyle, meydanlarda çoğu zaman ayrımcılık yapan, insanlara sürekli ait olduğu etnik, dinsel, mezhepsel kimlikleri hatırlatan insanların sadece bu kurul üyelerini seçecek olmasını işin açıkçası çok da gerçekçi ve tasarının içeriğinden bağımsız olarak görüyorum.

Bir diğeri, mevcut 6332 sayılı İnsan Hakları Kurumu Kanunu'nda Kurul Başkanı ve başkan yardımcısını bildiğiniz gibi kurul üyeleri seçerken maalesef mevcut tasarımızda bu da direkt Bakanlar Kurulu tarafından seçiliyor. Sayın Sözcümüz biraz önce ifade etti, hani Meclis Başkanının da nasıl olsa kararı farklı olmayacak gibi bir anlayış...

ALİ İHSAN YAVUZ (Sakarya) – Hayır, o anlamda değil.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Yani, ne hukukta ne evrensel değerlerde ne de demokraside “zaten”le başlayan bir cümle ya da bir seçimi bizim de kabul etmemiz mümkün değil.

Tabii ki tasarının maddelerine ilişkin çekincelerimizi de ifade edeceğiz, buna dair önergelerimizi vereceğiz, konuşacağız. Dediğimiz gibi, olumlu ama bu tasarıda da hani bir adım ileri giderken maalesef üç adım geriye giden uygulamalar var. Bu konudaki çekincelerimizi de dile getireceğiz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Yüceer.

Sayın Özdemir, buyurun.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Evet, Sayın Yüceer de ayrıntılı şekilde iletti bizim görüşlerimizi. Ben de Avrupa Birliği kurumsal yapısı, Avrupa Birliği müktesebatı üzerine çalışan biri olarak... Avrupa Birliğinin son ilerleme raporlarında en çok eleştirildiğimiz noktalar, biliyorsunuz, insan hakları ihlalleri, ayrımcılık, temel hak ve hürriyetler, düşünce ve ifade özgürlükleri ve biz Avrupa Birliğiyle uyum sürecinde bazı müktesebat başlıklarına hazırlık yapmak amacıyla, işte, yargı temel haklar faslı, adalet, özgürlük, güvenlik başlıklarında düzenlemeler yapmak zorundayız ve onun bir gereği olarak da bu tür bir kurumsal yapının kurulması gerekiyor çünkü Avrupa Birliği içerisinde ombudsmanlık kurumu var, kamu denetçiliği kurumu var. Sayın Kamu Denetçimiz de açıkladı kendileri ne tür faaliyetlerle ilgilendiklerini ve bu yapı çok önemli Avrupa Birliği içerisinde. Ancak, vatandaşlar ile idare arasındaki arabuluculuk görevini yapıyor ve sıkıntılarını, idarenin sıkıntılarını ve bütün ayrımcılık, insan hakları ihlallerini, bunlarını Avrupa Birliği kurumlarına iletiyor ve çözüm önerileri üretiyor. Ama biz kamu denetçisini seçtik. Burada kim kamu denetçimizi tanıyor? Biz nasıl seçtik kamu denetçimizi?

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Meclis seçti.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Evet, Mecliste seçildi. Nasıl seçildi? İşte, o zamanki Başbakanımızın önerdiği, tanıdığı bir kişiyi seçtik. İşte, biz, Avrupa Birliği kurumsal yapılarındaki komisyon başkanı, parlamento başkanı, konsey başkanı, komiserler -yani, kabinesi Avrupa Birliğinin- seçim sürecinin ne kadar şeffaf ve objektif olduğunu biliyoruz. Ama, bizim son on üç yıldır seçtiğimiz bütün kurumların başkanlarını, bakanlarımızı nasıl seçtiğimizi ben burada anlatmayacağım. Kardeşimiz, ağabeyimiz, arkadaşımız gibi... Yani, burada teknik anlamda sorunumuz var çünkü katılmak istediğimiz Avrupa Birliği kurumlarının kurumsal yapıları çok objektif, çok şeffaf. Şimdi, biz burada kurumsal yapıları kuracağız, bu şart, elzem bir yapı ama biz var olan kurumlarımızı da zaten çalıştırmıyoruz. Vatandaşlarımıza bir soralım, kim, ne kadar kişi kamu denetçisini tanıyor? İşte, başvuruları saydı Sayın Kamu Denetçimiz. Aslında, işletebilirsek bizim böyle bir kurumsal yapımız var, mevcut ancak, tabii, temel bazı farklılıkları var. Özel kurumlar özellikle, bizim kamu denetçiliğinde özel kurumlar kapsam dışı. Bu bence

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KEFEK

Tarih :16/2/2016

Saat :15.15

Kayıt:

Stenograf :

Uzman :

Sayfa: 14

çok önemli. Özel kurumlarda hak ihlalleri, ayrımcılık çok yaşıyor, çok fazla çünkü kamuda nispeten daha göze çarpıcı olabiliyor ama özel kurumlarda özellikle kadınlara yönelik yaşanan ihlallerin bu kapsama alınması... Ama, şimdi ikili bir yapı oluşacak gibi gözüküyor sanki. İşte, para cezaları diyor, resen uygulamalar başlayacak yani belli cezalandırma sisteminde... Tamam, nasıl, hangi uygulamaya hangi ceza verilecek, hangi uygulamalar resen başlatılacak, hangilerinde bir başvuru gereği duyulacak? Bunlarla ilgili de ben eksiklikler görüyorum bu kurumsal yapı içerisinde.

Onun dışında, istisnalar konusu... Çok geniş kapsamlı istisnalar var çünkü bunlar kötü niyetli olarak kullanılabilir ve o istisna kapsamına alınabilir başvurular. Burada da bir sıkıntı yaratabilir bizim açımızdan ya da kurumun işlemesi açısından.

Seçim süreci... Tamamen Bakanlar Kurulu ve Cumhurbaşkanı tarafından belirlenmesi çok büyük bir sıkıntıdır. Bu konuda ciddi bir düzenleme gerekiyor.

İstişare komisyonları var, alt komisyonlar. Bu istişare komisyonları kimlerden oluşacak, hangi sivil toplum kuruluşları katılacak? Burada bizim çekincelerimiz var.

Birleşmiş Milletler tarafından imzalanan Paris Prensiplerine uyacağız. Ama, şimdi, Paris Prensiplerinin bu çoğulculuk ilkeleri, güvenceleri de benim karşımda yazılı, bu sistem ile bu çoğulculuk ilkeleri arasında hiçbir ilişki yok. Biz tamamen aksi yönde, başkan, başkan yardımcıları ve bir kurul belirliyoruz. Bu noktada da çekincelerim olduğunu belirtmek istiyorum.

İşte, Avrupa Birliği'nin bizden istediği kurumsal yapıları biz oluşturuyoruz ancak bunları işletemiyoruz. Bütün ilerleme raporlarında, bu yılki ilerleme raporunda yukarıda talimatlarla kurumların işletildiği konusunda biz hep eleştiriler aldık.

Bu konuları iletmek istedim size. Şu an bu kadar söyleyeceklerim, çok teşekkür ediyorum söz verdiğiniz için Başkan.

BAŞKAN – Biz teşekkür ederiz Sayın Özdemir.

Sayın Kerestecioğlu, buyurun.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Ben, öncelikle, kanun tasarısının hazırlanma sürecinin -maalesef, zaten Türkiye'deki bütün kanunların aslında hazırlanma sürecindeki- eksiklik taşıdığını ifade etmek isterim.

Yöntem sorunu var çünkü 9'uncu maddenin (n) bendinde "İnsan haklarının korunması, ayrımcılıkla mücadele kapsamında faaliyet yürüten kamu kurum ve kuruluşları, sivil toplum kuruluşları, meslek kuruluşları ve üniversitelerle iş birliği yapmak" ifadesi yer almasına rağmen üzerinde konuştuğumuz kanun tasarısının hazırlık sürecinde insan hakları örgütleri, İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu dahi istişare edilmiş değil. Gelmeden önce de ben İnsan Hakları Derneğini, Mor Çatı'yı, MAZLUMDER'i, Türkiye İnsan Hakları Vakfını aradım ve hiçbirisi böyle bir şeyden haberdar değil. Şimdi, bu şekilde kanun hazırlamak, zaten başında "Bu ayrımcılığa karşı çıkacağız." diyen bir kanunun ruhunu zedeler. En baştan bunu ifade etmek isterim. En azından, bundan sonra mutlaka görüşülüp fikir alınması gerektiği kanaatindeyim.

Ayrımcılık tanımlarında ben de Candan Hanım'a katılıyorum, kesinlikle cinsel kimlik, cinsel yönelimin eklenmesi gerekiyor, görmezden gelerek yok olmuyor kimse ve çok ciddi sorunlar yaşıyorlar. Bunu çok açık bir şekilde ifade etmemek yine aynı ruha aykırı olacaktır ve bir başka ayrımcılık olacaktır.

7'nci maddenin (a) bendinde –bu, kadın istihdamında eşitlik- burada çok ucu açık bir madde görüyorum ben. İş Kanunu'nda dahi "İşin gereği ve uzmanlık gerektiren işlerde işin bir kısmı alt işverene devredilebilir." maddesi, hani işin gereği olduğundan, iş öyle gerektirdiğinden vesaire gibi nedenlerle devredilebilir olarak yorumlanabiliyor. O yüzden, bu çok tehlikeli. Gerçekten işin gereği ve

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KEFEK

Tarih :16/2/2016

Saat :15.15

Kayıt:

Stenograf :

Uzman :

Sayfa: 15

uzmanlık gerektiren işler bir arada değerlendirilmeli. Ancak, birtakım yeni teknolojik uzmanlık alanlarında doğacak gereksinim dolayısıyla eklenmiş bir maddedir bu. Madde 7 gibi bir maddenin olması, kanunun geri kalan her maddesini işlevsiz hâle getirme tehlikesi taşıyor.

(b) bendi ise, Kamu Denetçiliğinden gelen arkadaşımızın ifade ettiği gibi, kesinlikle kaldırılması gereken bir madde çünkü bu da, belli bir cinsiyetin istihdamını zorunlu kılan hâller tarifi de İş Kanunu'nun gerisine düşüyor. Ancak, mesela, İş Kanunu'nda kadın çalışanların sadece gece postalarında çalıştırılma koşulları hakkında yönetmelik 4'üncü madde var, bir de madenler tek alan kadınların çalışmasının kısıtlandığı, maden ocakları, kablo döşemesi, kanalizasyon, tünel inşaatıdır. Bunun dışında hiçbir alan yok. Eğer biz burada bu maddeye yer verirse o zaman, aslında, yeni bir ayrımcılığı, İş Kanunu'nda da olmayan bir ayrımcılığı yaratmış oluyoruz.

Eğitimde cinsiyetçilik konusu var. 9'uncu maddede "yalnızca Millî Eğitim müfredatında bulunan insan hakları ve ayrımcılık yasağıyla ilgili bölümlerin hazırlanmasına katkıda bulunmak" diyor. Bununla sınırlı kalmayıp tüm eğitim müfredatının eşitlik ve insan hakları bakış açısıyla tekrar gözden geçirilmesi ve ayrımcı maddelerin ayıklanması için çalışılması gerekir. Böyle bir kurum olacaksa eğer, gerçekten böyle bir işlevi de yerine getirmesi lazım.

Bir de kendi deneyimlerimden de örnek vererek... Mesela, İstanbul Barosu Kadın Hakları Uygulama Merkezini kurduğumuz zaman biz hem eğitimci olduk hem eğitim alan olduk. Yani, hiçbir zaman bir kurumda eğitim veren insanların ya da o kurumun yöneticisi veya sözcüsü olan insanların her şeyden azade ve her şeyi bildiğini düşünmemek gerekir. Yani, bu 11 kişi hiçbir şekilde öyle her şeyi bilen insanlar olmayacaktır. Burada kesinlikle meslek içi eğitimden geçmesi gerekir o 11 kişinin ve hakikaten bu işe kabul edilmeden önce, bu yetkiyi almadan önce bir sertifika alması gerekir. Bu eğitimlerin de güncellenmesi gerekir çünkü İstanbul Sözleşmesi, örneğin, 2011'den önce yoktu ama 2011'den önce eğitim almış olan birisi buna vâkıf olmayabilir.

"Cinsiyet eşitliği" sözünün eğitim programlarının esaslarının belirlenmesine eklenmesi lazım. Kadınlara yönelik tacize, cinsel ve fiziki şiddete karşı eğitim programlarının isimleriyle yer bulması gerekiyor.

Cezaevlerinin denetimi bölümü var. Buraya da "sivil toplum kuruluşları ve siyasi partilerin denetimine açık olmasını temin etmek" ifadesinin eklenmesi lazım. Hele ki bizim çok muzdarip olduğumuz bugünlerde, cezaevlerinin denetimiyle ilgili yaptığımız bütün başvuruların Adalet Bakanlığı tarafından reddedildiği bir dönemde böyle şeylerle karşılaşmamak için gerçekten daha net ifadelerin kullanılması lazım.

Kurulun yapısına kadın kotasının getirilmesi lazım çünkü burada nasıl seçilecek, kimlerden oluşacak konusunda ciddi bir endişe yaratabilir. "En az yarısının kadın üyelerden oluşması" maddesi eklenmeli ve yani 11 üyenin en az 6'sının aslında kadın üye olmasının güvence altına alınması lazım.

Son olarak, yapısı ve Hükûmetin etkisine gelince; evet, bu gerçekten kabul edilebilir bir şey değil yani 8 üyenin Bakanlar Kurulu, 3 üyenin ise Cumhurbaşkanı tarafından seçilmesi. Yani, aynı maddede "Üyelerin çoğulcu bir şekilde seçimine önem gösterilir." ibaresi yer alsaydı da doğrudan Hükûmet tarafından atanan üyelerin oluşturduğu bir kurulun bağımsız bir misyon taşıması asla mümkün değil. Bu, aynı zamanda, hakikaten kurumun itibarını uluslararası alanda düşürecektir.

Ben hiç şunlara takılmıyorum: "AB'nin şu ülkesinde böyle oluyor, bu ülkesinde böyle oluyor." Onlar o evrensel ilkeleri uygulamıyorlarsa bizim uygulamamız lazım. Yani, önemli olan, gerçekten bizim o ilkelere nasıl baktığımız. Ayrıca, Türkiye cezasızlıkla malul ve denetimsizlikle malul bir ülke. Bu kadar denetimsizlik ve cezasızlık varken yani sadece atanmış insanlar tarafından oluşan bir şeyin de ben sağlıklı olacağını düşünmüyorum.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KEFEK

Tarih :16/2/2016

Saat :15.15

Kayıt:

Stenograf :

Uzman :

Sayfa: 16

Bir öneri -bunları ayrıca daha detaylı da yazabiliriz- dağılım konusunda: Meclis İnsan Hakları Komisyonu tarafından gösterilecek 1 üye, kadın hakları, kadın-erkek eşitliği konusunda çalışan kurumlardan ve feminist kurumlardan üyeler, Mecliste grubu bulunan siyasi partilerin göstereceği birer üye, Yargıtay ve Danıştay Genel Kurullarınca kendi kurumları içinden belirlenecek birer üye, Türk Tabipler Birliği, Türkiye Barolar Birliği, TMMOB tarafından belirlenecek birer üye, işçi ve kamu sendikalarından üyeler, insan hakları ve ayrımcılık konusunda uzmanlığa ve yayınlara sahip üniversite öğretim elemanları arasından belirlenecek üyeler ve eşitlik danışma kurulu tarafından insan hakları ve ayrımcılık konusunda faaliyette bulunan sivil toplum kuruluşu üyeleri arasından belirlenecek 3 üye, gerçekten biz insan hakları ve eşitlik konusunda bir şey yapmak istiyorsak, olabilecek bir şeydir, yoksa Bakanlar Kurulu ve Cumhurbaşkanının atayacağı bir şey... Hele Cumhurbaşkanı atıyor diye bir de diğerlerinden daha ayrıcalıklı, daha iyi diye nitelenmek, gerçekten benim demokrasi anlayışımın, eşitlik anlayışımın alabildiği bir şey değil.

Bir de "eşitlik danışma kurulu" kurulmasını öneriyorum. Bu da "istişare komisyonu" biçiminde geçiyor madde 22'de ama bu eşitlik danışma kurulu daha nitelikli bir şey olabilir. Orada da ilgili sendika, meslek örgütü, vakıf temsilcilerinden oluşan bir danışma kurulu da aynı zamanda bir tür denetimi daha fazla sağlayacaktır.

Teşekkürler.

BAŞKAN – Biz teşekkür ederiz Sayın Kerestecioğlu.

Sayın Depboylu, buyurun.

DENİZ DEPBOYLU (Aydın) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Öncelikle, kamu denetçiliği kurumundan bize bilgi veren kamu denetçisi arkadaşımızın verdiği bilgilere dayanarak aynı görevlerin iki farklı kuruma verilmesinin, başvuruda bulunacak olan mağdurların önünde bürokrasi engelleri oluşturacağını, zaman kaybının yaşanacağını düşünüyorum. Bu konuda çalışmalar yapılması gerektiğini ve yapılacak olan görevlendirmenin iki kurum arasında ayrıştırılması gerektiğini düşünüyorum eğer tek kurumda kalınmayacaksa.

Yine, 7'nci maddenin kadınların aleyhine, özellikle kadın istihdamının aleyhine yönelik sorunlar çıkaracağını düşünüyorum. Sadece belirli bir cinsiyetin istihdamını zorunlu kılan durumlar kadınların aleyhine istismar edilebilir kurum ve kuruluşlar tarafından.

Sayın vekilimiz kadın imamlar olmadığı konusunda bir fikir iletmişti. Bu konuya katılmıyorum. İmam hatip liselerinde kız öğrencilerimiz okuyabiliyorsa bu çıkan çocuklarımızın, kız çocuklarımızın bu meslek alanında istihdam edilemeyeceğini bence iddia edemeyiz. Özellikle, bilgisi, yeterliliği, yeteneği olan her cinsiyetten yani iki cinsiyetten de çalışabilecek olan bireylerin istediği alana başvurması ve istihdamının sağlanması gerektiğine inanıyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Biz teşekkür ederiz.

Sayın Çalık.

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Değerli Başkanım, ben de çok teşekkür ediyorum.

Öncelikle, bütün arkadaşlarımız aynı kanaatte. Özellikle, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanun Tasarısı'nın tali komisyon olarak KEFEK'e gelmiş olması iyi bir şey. Daha önce yaşanan sıkıntıların da öncesinden fark edilip Komisyonumuza taşınması memnuniyet verici diye düşünüyorum. Bu vesileyle teşekkür ediyorum göstermiş olduğunuz hassasiyet için.

Öncelikle, şunu paylaşmak isterim: 2012 yılında Türkiye İnsan Hakları Kurumu kurulduğu zaman, biraz evvel arkadaşlarımızın göstermiş olduğu ve söylemiş olduğu bütün hassasiyetler dikkate alınarak, tüm sivil toplum kuruluşlarından görüşler alınarak, kanaatler alınarak Meclise taşınmıştı 2012

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KEFEK

Tarih :16/2/2016

Saat :15.15

Kayıt:

Stenograf :

Uzman :

Sayfa: 17

yılında hem İnsan Hakları Kurumu hem de Kamu Denetçiliği Kurumu oluşturulurken. Özellikle, Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu olduğu için burada özellikle altını çizerek söylemek istiyorum: İki kurum içinde de kadın temsilcilerimizin var olması için Komisyon başkanlarımız -ki Azize Sibel Gönül Başkanımızı şükranla anıyorum- çok ciddi mücadeleler verdi ve kamu denetçisi olarak bizlerden birisi, bir kadın olarak Serpil Hanım'ın orada görev alması sağlandı ve başarıyla işini götürüyor. Ben kendisine çok teşekkür ediyorum. İnsan Hakları Kurumuna da yine iki hanım arkadaşımız seçildi. Bir tanesi Fatma Benli, avukat ve uluslararası tecrübeye sahip, Birleşmiş Milletlerde akredite olan bir sivil toplum örgütünün başkanıydı ve insan hakları konusunda inanılmaz mücadeleler vermiş bir kadındı ve İnsan Hakları Kurumunda görev aldı. Diğer de, hepimizin bildiği, Serap Yazıcı Hocamızdı. İki kadın İnsan Hakları Kurumunda görev aldı 2012 Bakanlar Kurulu kararıyla birlikte.

Tabii, bu Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanun Tasarısı'nın yeniden ele alınmasının en önemli sebebi şu: Aksayan taraflarımızın var olduğunu tabii ki biliyoruz. Yani, Paris Prensipleri dâhil olmak üzere, biz 2000 yılından itibaren AB uyum müktesebatı çerçevesinde birçok yasa çıkardık, birçok düzenleme yaptık ve bu İnsan Hakları Kurumu da dâhil olmak üzere yapmış olduğumuz düzenlemelerden sonra aksayan tarafları fark edip 64'üncü Hükümetimizde insan hakları alanında görev yapan kurumların etkinliğini artırmak için yeni bir düzenlemeyle yola çıktık. Dolayısıyla, bu Meclise gelen kanun tasarısının en önemli sebebi, var olan eksikliklerin ve aksaklıkların giderilmesi için. Biraz evvel, Avrupa Konseyi İstanbul Sözleşmesi'yle alakalı, takip dâhil olmak üzere, inşallah bu oluşturulacak kurul çok daha yakın takip edecektir.

Özellikle atamalar ya da seçimler konusunda Bakanlar Kurulunun ve Cumhurbaşkanımızın seçimiyle, üyeliklerle alakalı arkadaşlarımızın yapmış olduğu yorumlarda, öncelikle şunu söylemem gerekir ki ne etnik ne mezhepsel ne de insani, İslami, dinî hiçbir ayrımın yapılmaması gerektiğinin hepimiz çok net altını çizerek, kalın çizgilerle çizerek ifade ediyoruz ve Bakanlar Kurulu da, Cumhurbaşkanı da halkın oylarıyla seçilmiş insanlardır ve oraya verilecek olan üyeler de... Bugün AK PARTİ'nin üyelerinin oluşturduğu bir Kabine vardır ve orada halkın temsilcileri olarak bulunmaktadır, yürütmeyi temsil eder ve Cumhurbaşkanı yine halkın oylarıyla seçilir ve yüzde 52 oyla şu an için seçilmiş bir Cumhurbaşkanı vardır. O da halkın temsilcisi olarak orada belirleme yetkisine sahiptir. Dolayısıyla, eşitlik kurumunun kuruluş amacına uygun bir tavır söz konusudur.

Fakat, ben özellikle -maddelere geçildikten sonra da söyleme imkânımız olacak- 7'nci maddeyle ilgili olarak konuşmamız gerektiği kanaatindeyim. Özellikle istihdamla alakalı, biz Anayasa'nın 10'uncu maddesini değiştirirken özellikle yapılacak olan pozitif ayrımcılığın Anayasa'nın eşitlik maddesine aykırı olmayacağına dair Anayasa'nın 10'uncu maddesini geçirmiştik. Şimdi, İş Kanunu'nda, yine, hakeza, ayrımcılık yapılmamasına dair sadece iki iş grubunda ayrımcılık yapıldığı, maden işçileri ve diğer altyapıda çalışacak olan insanlarla ilgili olarak kadının çalışmasının sıkıntılı olduğu beyan edilmiş ve erkeklerin çalışabileceği söylenmişti. Şimdi, yeni bir kapı aralanır diye endişe ediyorum. Ben de bu konuda milletvekili arkadaşlarımla kanaatlerine katılıyorum.

Bu konuda, istihdamla ilgili olarak... Sayın Yavuz, kıymetli kardeşim, evet, belli meslek gruplarını sadece erkekler yapabilir, imamlık gibi -amenna- ama bunun yanı sıra Orman Bakanlığında ormana gidip bir çevre mühendisi de kontrol yapabilir. Orada "Erkek eleman aranıyor." cümlesini bizim, maalesef, kabul etmememiz gerekir. Hem insan haklarına hem kadın haklarına aykırı olacaktır diye düşünüyorum.

Dolayısıyla, bu 7'nci maddeyle ilgili olarak, biz tali komisyon olarak incelerken 7'nci madde için mutlaka bir ekleme yapılması gerektiği kanaatindeyim istihdamda ayrımcılığın önüne geçebilmek için.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KEFEK

Tarih :16/2/2016

Saat :15.15

Kayıt:

Stenograf :

Uzman :

Sayfa: 18

Teşekkür ediyorum Değerli Başkanım.

BAŞKAN – Biz teşekkür ederiz Sayın Çalık.

Sayın Doğan, buyurun.

AYŞE DOĞAN (Tekirdağ) – Sayın Başkan, değerli Komisyon üyelerimiz; sizlere öncelikle şunu hatırlatmak ihtiyacı hissettim: Komisyonumuzun adının “Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu” olduğunu, toplumdaki kadının, erkeğin iş hayatındaki ayrımcılığının nereden geldiğini hepimiz biliyoruz, hatırlatma ihtiyacı hissettim. Bir bayanın, bir beye göre iş hayatında daha az tercih edilmesinin en büyük sebebi, sizler de biliyorsunuz, bizim yaradılışımızdan bugünüme gelen, Cenab-ı Allah’ın tayin ettiği fiziksel yapıları itibarıyla. Bir kadının doğurganlık özelliği, anne olması, evindeki sorumlulukları hasebiyle bu gündeme gelmektedir. Biz bu Komisyonunda da... Hepimiz işveren olduk. Bir bayanın doğum izninde vakit kaybını, öğrendiği işini işte yeterince yerine getirebilecek başka bir elemanın tekrar belirlenmesi gereği gibi olaylardan dolayı bu olay gündeme gelmekte. Bizim bu Komisyonunda tutup da farklı kesimlerin sonradan oluşturulmuş, insan doğasına aykırı, bizim toplum örf ve âdetlerimize aykırı olan farklı cinsel eğilimleri bu gruba katarak gündemi değiştirmenin hiç gereği olmadığını düşünüyorum. Biz burada bayan ve erkek olarak iş hayatındaki değerleri tartışıyoruz. Farklı grupların yatak odasındaki özel cinsiyetlerini, özel hayatlarını gündeme getirmemizin hiçbir manası olmadığını düşünüyorum. Bunun da bizim toplumumuz için oluşabilecek en büyük tehditlerden biri olduğunu herkes biliyor. Şöyle söyleyeyim, ayriyeten, zaten her fırsatta çocuğun, engellinin, kadının hatta gün geliyor ki bu özel eğilimli gruplar nedeniyle beylerin bile tacize, şiddete uğrayacaklarını hepimiz görüyoruz, biliyoruz. Bu anlamda, bu grupların çok fazla gündeme gelmesinin çok doğru olduğunu zannetmiyorum, zaten komisyonumuz da Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonudur. Bu anlamda, sizlere hatırlatmak istedim.

İkincisi de, hepimiz gibi halkın, vatandaşın oyuyla seçilen Cumhurbaşkanımızın, Başbakanımızın Komisyonumuzda görev alacak arkadaşlarımızı tayin etmesinde bir sakınca olduğunu asla düşünmüyorum. Geçmişte olduğu gibi, Sayın Kemal Kılıçdaroğlu Sosyal Sigortalar Kurumunun Genel Müdürlüğünü yaptığı zaman da -bu kayıtlarda vardır, hepiniz biliyorsunuz- nasıl eşini dostunu yerleştirdiyse demek ki...

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Ne ilgisi var şimdi bununla?

AYŞE DOĞAN (Tekirdağ) – Şöyle izah edeceğim: Demek ki Sayın Kemal Kılıçdaroğlu da o ekiple daha iyi çalışabileceğini düşündüğü için o arkadaşlarını, akrabalarını, eşini dostunu oraya getirmiştir. Kaldı ki burada Sayın Cumhurbaşkanımızın veya Başbakanımızın göreve getirdiği arkadaşlarımızın hiçbir akrabalığının, bir bağlantısının olmadığını hepimiz de biliyoruz. Bunu gündeme getirmek istedim.

Teşekkürler, saygılar sunuyorum.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – “Gül Kardeşim”, “İsmail Ağabey” bunlar kim o zaman?

BAŞKAN – Sayın Özdemir...

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Şöyle ki işte, evet, kadın ve erkek sadece ayırım olarak söz etmek çok sakıncalı ve bu, Avrupa Birliği kriterlerine de aykırı çünkü Avrupa Birliği...

AYŞE DOĞAN (Tekirdağ) – Avrupa Birliği zaten bizi birçok kriteri yerine getirsek bile almış durumda değil. Şu anda biz...

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – O zaman bu kurumu niye kuruyoruz ki biz? O zaman bu kurumu kurmayalım.

BAŞKAN – Karşılıklı konuşmayalım arkadaşlar.

AYŞE DOĞAN (Tekirdağ) – Şu anda bir bayan ve erkeğin fiziksel...

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KEFEK

Tarih :16/2/2016

Saat :15.15

Kayıt:

Stenograf :

Uzman :

Sayfa: 19

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Tamam da kurumu niye kuruyoruz o zaman? Böyle bir mantık olabilir mi?

AYŞE DOĞAN (Tekirdağ) – Ama, bakın komisyonun ismini siz bir telaffuz eder misiniz?

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Ayşe Hanım, niye kuruyoruz o zaman bu komisyonu?

AYŞE DOĞAN (Tekirdağ) – Ama, bakın, Komisyonunun açılımını bir izah edin, ona göre çalışalım. Burada gereksiz vakit kaybının anlamı yok.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Ama, şimdi, Avrupa Birliği müktesebatına bakın. Gerekçesini okudunuz mu kanun maddesinin? Avrupa Birliği müktesebatına uyum olarak...

Sayın Başkanım, bilmiyorum, hatalıysam düzeltebilirsiniz.

AYŞE DOĞAN (Tekirdağ) – Ben sadece Komisyonun ismini...

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Bu müktesebat Avrupa birliğinde “sexual orientation”, “cinsel eğilim” sadece “cinsiyet” diye geçmez, “cinsel eğilim” de vardır orada. Yani bu, bağımsız bir tercihtir. Bu noktada da ayrımcılığı dikkate almamız gerekiyor. Ki, insan hakları ihlalleri açısından çok önemli bir ayrımcılık.

Diğer bir konu ise Ayşe Hanım, gerçekten, çok şaşkınlıkla izliyorum. Sayın Genel Başkanımız ya da fark etmiyor, herhangi bir partinin de genel başkanı olabilir, Sayın Kılıçdaroğlu'nun SGK'daki kadroyla ilgili eğilimini burada bu kurulun, bu teknik bir kurumun Cumhurbaşkanı ve Başbakan tarafından atanmasını ya da Bakanlar Kurulunca atanması arasındaki ilişki gerçekten hayret verici. Biz şu an teknik bir kurum kuruyoruz. Bakın, ne dedi Sayın Çalık? “İnsan Hakları Kurumunu kurduk biz ama çok aksadı, çalışmadı.” dedi. Şimdi, biz onu lağvediyoruz, yeni bir kurum kuruyoruz, yeni tamamen. Öyle değil mi?

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) - Yeni bir kurum kurmuyoruz, güçlendiriyoruz.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) –“Kaldırıyoruz” diyor.

BAŞKAN – Eksik yanını tamamlıyoruz diye söylemiştir.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Hayır, “Maddede kaldırıyoruz onu ve yeni bir kurum kuruyoruz.” diyor. Şimdi, biz de madem buraya toplandık...

ALİ İHSAN YAVUZ (Sakarya) – Hayır, yeniliyoruz, geliştiriyoruz.

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Geliştiriyoruz. 64'üncü Hükûmette...

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – “Değiştiriyoruz” ne demek?

ALİ İHSAN YAVUZ (Sakarya) – Geliştiriyoruz.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – İşte, Kamu Denetçiliği Kurumu kurmuşuz, sayın denetçimiz de burada açıkladı eksiklikleri, hataları, biz de burada bir istişareyle bu eksiklikleri, aksaklıkları gündeme getiriyoruz ve önerilerle bunu nasıl düzeltebileceğimizi tartışıyoruz.

BAŞKAN – İfadeleriniz kayda geçti Sayın Özdemir.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Biz de burada çekincemizi koyduk. Burada kimin Başbakan, kimin Cumhurbaşkanı olduğu çok önemli değil. Bu çalışacak teknik kurumun amacına ulaşması, bütün ayrımcılıkların önüne geçmesi...

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Özdemir.

Buyurun Sayın Kerestecioğlu.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – “Madde 1- İnsan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması.” Sizin beğenip beğenmemeniz önemli değil. Burada cinsel kimlik derken seksten de bahsedilmiyor, başka bir şeyden bahsediliyor. İnsanların cinsel kimliklerinden, yönelimlerinden bahsediyor. Bu Komisyonun adı o olmayabilir. İnsan Hakları Kurumu kuruluyorsa...

Siz bana anında karşılık vermeyin, siz de söz alır karşılık verirsiniz.

AYŞE DOĞAN (Tekirdağ) – Söz alacağım sonra.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KEFEK

Tarih :16/2/2016

Saat :15.15

Kayıt:

Stenograf :

Uzman :

Sayfa: 20

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Yani bir de hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesiyle, bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek denir. Yani bunlara aslında benim veya bizim değil, gerçekten, bu kanunu hazırlayanların cevap vermesi lazım. Yani LGBT-İ'ler hasta ruhlu insanlar mıdır, olmaması gerekenler midir? “Onların yatak odaları” falan gibi laflar kullandı çünkü benim hakikaten, yani burada hayretle izlediğim sözler. O nedenle, bu, bir kere çok yadırgatıcı bir şey. Hakikaten bir eşitlik komisyonunda...

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Ki, Anayasa'yla güvence altına alınmış.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Evet, Anayasa'yla güvence altına alınmış hakları olan insanların gerçekten bu şekilde bu Komisyonunda söz konusu edilmesi, çok rencide edici ve gerçekten kulaklarıma inanmadığım bir şey.

Diğeri ise demokrasiden şunu anlamıyoruz herhâlde: “Bu Cumhurbaşkanını sevmem, öbürünü severim. Öteki partiyi sevmem, bu partiyi severim.” Hiç alakası yok. Yani sonuçta evet, bu ülkede Kenan Evren de yüzde 90 oyla Anayasa oylaması yapıldı, değiştirdi. Çok sevilerek gerçekten yüzde 50, yüzde 60, yüzde 70 oy almış insanlar olabilir, önemli olan o değil. Gerçekten, demokrasi ve insan haklarına, azınlık haklarına saygı duymaktır aynı zamanda. Yani bu Parlamentoda bu kadar parti varsa sadece bir parti tarafından temsil edilen insanların seçtiği insanların orada olması yanlış bir şey. Ben bugün benim partim çoğunlukta olsa bunu önermem asla. Yani insan hakları geleneğinden gelen insanların zaten bunu önermemesi gerektiğini düşünüyorum. Yani Fatma Hanım'ın da ben bunu önereceğini zannetmiyorum. Yani sonuçta o alanda çalışmış olan insanlar bu demokrasi kültürünü bilirler. O nedenle, ben gerçekten yadırgadığımı ifade etmek istiyorum.

Teşekkürler.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Kerestecioğlu.

Sayın Benli, buyurun.

FATMA BENLİ (İstanbul) – Teşekkür ederim Başkanım.

Aslında ben İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Üyesi olduğum için söze girmeyecektim, herhangi bir söz almayı düşünmemiştim ancak çok minik bir şeyi açıklığa kavuşturmak için ifade etmek istedim.

Şimdi, bir yanlış anlaşılma oldu. Türkiye İnsan Hakları Kurumu fiilî anlamda iyi çalışmadığı için ya da eksiklikleri olduğu için bugün karşımıza yeni bir yasa çıkmış değil. Şu an, Türkiye İnsan Hakları Kurumunun hâlihazırdaki yasası, onun sadece genel insan hakları üzerinde çalışması imkânı tanıyor. İkinci olarak, Bakanlar Kurulunun kendisine verdiği ulusal önleme mekanizması görevini ifa etmesi için verilen bir düzenleme söz konusu. Yani işte cezaevleri, sığınmaevleri ya da işte diğer geri gönderme merkezleri gibi kurumları inceleme, denetleme yetkisi var ama üçüncü olarak, Türkiye'nin asıl problemi ayrımcılıkla mücadele edecek ayrı bir mekanizmaya ihtiyaç duyması. Şimdi, ayrımcılıkla mücadele için çok uzun süren yasa tasarıları esnasında sivil toplum kuruluşlarından da görüşler alınmıştı, belli bir noktaya gelmişti ama Türkiye'de işte Kamu Denetçiliği gibi, Türkiye İnsan Hakları Kurumu gibi çok fazla kurum olduğu için ayrımcılıkla mücadele için de ayrıca bir kurum oluşturmayalım, bunları tek bir çatı altında toplayalım. Bu nedenle Türkiye İnsan Hakları Kurumu ve Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu oluşturulmuş düşünceyle yasaların birleştirilmesi söz konusu. Yani bu, Türkiye İnsan Hakları Kurumunun zayıf olduğunu göstermiyor, aksine; kendisine verilecek yeni ek görevlerle daha da güçlendirilmesi amacını taşıyor ama güçlenebilmesi için, insan hakları konusunda daha iyi çalışmalar yapabilmesi için hepimizin destekte bulunması gerekiyor. Sonuçta, ayrımcılık, her bireyin karşı karşıya kalabileceği bir durum. Ben bunu o yüzden çok fazla önemsiyorum çünkü biliyorsunuz, daha önceki ayrımcılıkla ilgili mevzuatımız, işte Türk Ceza Kanunu'nda birkaç maddeyi içeriyordu, İş Kanunu'nda eşit muameleyi içeriyordu, genelgelerimiz vardı mobbingi

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KEFEK

Tarih :16/2/2016

Saat :15.15

Kayıt:

Stenograf :

Uzman :

Sayfa: 21

engellemeye çalışan ama çok derli toplu bir çalışmamız yoktu. Bu anlamda, bizim şu an üzerinde tartışma yaptığımız yasa çok güzel ve inşallah uygulamaya girdiği zaman, fiilî anlamda iyi uygulandığı zaman insanların hayatında somut değişiklikler gerçekleştirebilecek bir yasa tasarısı anlamına geliyor.

Yani içerisinde biliyorsunuz, şu an yaşlı ve engellileri de ilave etmiş durumda ama buradaki yaşlı ve engelli olması bence iyi, çünkü çoklu ayrımcılık örneklerinden bir tanesidir, genelde kadınlar yaşlı olduğu için ayrıca bir ayrımcılığa tabi tutulurlar ama bu yasa tasarısı koymasaydı, bu yaşlılar için yapılan bir ayrımcılık durumunda bu kurula müracaat edilmeyeceği anlamına gelmezdi.

O noktada, olanlar üzerinden gitmenin ben daha doğru olduğu kanaatindeyim. Şu an sadece doğrudan ayrımcılık değil, eşit muamele olmasına rağmen, uygulamada ayrımcılığa sebebiyet veren dolaylı ayrımcılık da bu yasa kapsamı içerisinde, hatta mobbing bunun içerisinde ki özellikle kadınların iş hayatında ne kadar çok mobbinge maruz kaldığını hepimiz biliyoruz. Eskiden, Türk Ceza Kanunu'nda düzenlenmeyen pek çok ayrımcı muamele, bundan sonra bu yasa tasarısının hayata geçmesiyle beraber değiştirilecek. İşte, İş Kanunu, biliyorsunuz, eşit muamele yasağı vardı ama işe alım bunun içerisinde değildi. Burada işe alım da dâhil ayrımcılığın engellenmesi için çalışmalar gerçekleştirilecek. Ayrıca, sadece kamuya değil, özel kuruluşlara da ayrımcı davranışlarda bulunmama sorumluluğu getirdiği için özellikle para cezaları verdi. Hatta, kamu kurumlarında bunu gerçekleştiren kişilere rücu etme zorunluluğu getirdiği için toplumsal hayatımıza da etki edecek. Elbette, daha iyi düzenlemeler olabilir ama bunu da hep beraber gerçekleştirebiliriz.

Ben çok fazla zamanınızı almak istemiyorum sadece çok minik bir not söyleyeceğim. Kamu Denetçiliği ile Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun ortak görev alanına giren hususlar olabilir ama bu aynı durum Türkiye İnsan Hakları Kurumu mevcutken de söz konusuydu. Şu an, zaten insan hakları konusunda başvuru alamayacak, sadece ayrımcılık konusunda hem başvuru hem resen alınacak. Dolayısıyla, her iki kurumun yönetmelikle düzenlemek suretiyle iki kuruma da müracaat etmesi engellenebilir ama ayrımcılık ciddi anlamda çalışma yapılmasını gerektiren bir kurum. Özellikle mobbingi tespit etmek çok zordur. Bunun için zaten 150 kişilik bir kadro getirildi. Bu yetkilerin bu kurumda kalması çok daha faydalı olacaktır.

Meclisin seçme konusunda ise anayasal bir engelimiz var çünkü kamu denetçiliği için de önce Meclis seçtiğinde Anayasa Mahkemesi iptal etmişti, bunun için tekrar Anayasa'da bir değişiklik yapılma zorunluluğu hissedildi.

Son olarak, bu yasayı gerçekten ayrımcılıkla mücadele etme amacıyla gerçekleştirdiğimiz zaman zaten orada atanacak kişilerin şartları var, kamuda, özelde on sene çalışmış olmak, bu alanda ilgili olmak gibi. Biz iyiye uygulanması için Mecliste olan bütün bireyler çaba gösterdiğimizde ben hayatın içerisinde de çok olumlu değişiklikler yapacağına inanıyorum çünkü esnek bir düzenlemesi var yani yönetmeliklerde düzenlenebilecek pek çok husus yasaya konmamış. Dolayısıyla, uygulama bizimle beraber gerçekleşecek.

Söz verdiğiniz için çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Sayın Doğan, çok kısa lütfen. Daha maddelere geçeceğiz saat beşe geldi.

AYŞE DOĞAN (Tekirdağ) – Tamam ben sadece orada sürekli yönelimden bahsedilmemesi gerektiğini, Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu... Bunun altını çizmek istiyorum.

Hepinize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Sayın Çalık, buyurun.

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Sayın Başkan, İnsan Hakları Kurumu ve İnsan Hakları Eşitlik Kurumunun yeni tasarısıyla alakalı sadece şu cümlenin altını çizerek

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KEFEK

Tarih :16/2/2016

Saat :15.15

Kayıt:

Stenograf :

Uzman :

Sayfa: 22

tekrar etmek istiyorum: 64'üncü Hükümet programımızda insan hakları alanında görev yapan kurumların etkinliğini artırmayı ve uluslararası düzeyde sorumluluklarının güçlendirilmesini amaçladığımız için bu yasayı da İnsan Hakları Kurumunu Eşitlik Kurumuyla birlikte aynı çatı altında -çünkü ortak amaca hizmet edecek- iki ayrı kurum yerine daha güçlendirerek, etkinliğini artırarak ve bilinirliğini de artırarak, insanların başvuru sayılarını da artırarak daha fazla işlevsel hâle getirmek amacıyla kanun tasarısı hazırlanmıştır.

İkinci bir şey daha ilave etmek isterim ki Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu diğerinden farklı olarak şu anda bünyesine 6 tane psikolog ve 10 tane de sosyal hizmet uzmanı alınacak ve bu da yine komisyona çok ciddi manada güç katacaktır diye düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum.

Son olarak Sayın Yüceer'e söz veriyorum.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Sayın Başkan, ocak ayında Sayın Hükümet Sözcüsü Numan Kurtulmuş'un ifadesiyle Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun kurulması hakkındaki kararlarını o zaman basınla paylaşmıştı ve bu kurumun bir paket içinde görüşüldüğünü, vize muafiyeti koşulu olarak tasarlandığını ifade etmişti. Gerçekten, aslında amacımız bizim ayrımcılıkla mücadele etmek ve bu kurulun gerçekten bağımsız, özerk, insan hakları ve eşitliği sağlayıcı hükümleri olsaydı ve gerçek anlamda ayrımcılıkla mücadeleyi amaçlasaydı, sadece, vize muafiyeti koşulu, işte, Avrupa Birliği müktesebatıyla uyum olmasaydı bu tasarının içinde sanırım cinsel kimlikleri, tercihleri yüzünden ayrımcılığa maruz kalan bireyler de, vatandaşlar da olurdu. Bu bir gerçek, bu toplumun gerçeği, her ne kadar biz yok sayalım, öyle diyelim, böyle diyelim ama bu toplumun bir gerçeği, hepimizin bildiği bir gerçeği. Eğer niyetimiz gerçekten bu olsaydı bu tasarının içinde bu da olurdu ve gerçekten, bağımsız, özerk bir yapı içinde çalışacak bir kurumu... Ama, bizim amacımız burada işte, müktesebat uyumu ve vize muafiyeti koşulu olunca ortaya böyle bir kurul çıkıyor işin açıkçası, bunu da ifade etmek lazım. Gerçi 7'nci maddedeki özellikle istihdam konusunda, "belli bir cinsiyetin istihdamını zorunlu kılan durumlar" demek, oraya o maddeyi, o fıkrayı eklemek başlı başına bir ayrımcılık ve bundan sonra da gerçekten bizi zora sokacak bir ayrımcılık, bunu da tabii ki madde gelince tekrar değerlendireceğiz, bununla ilgili çekincelerimizi ifade edeceğim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Ben teşekkür ederim.

Söylenenler noktasında, ışığında Hükümet temsilcimiz ve bürokratlarımız söz almak isteyebilirler.

Bu konuda söz almak ister misiniz?

Buyurun.

BAŞBAKANLIK MÜSTEŞAR YARDIMCISI DR. ERGİN ERGÜL – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Görüşlerini ifade eden tüm sayın vekillerimize teşekkür ediyorum.

Hani, "Gerçek, fikirlerin çarpışmasından çıkar." diye bir söz vardır, orada herkes görüşünü özgür bir şekilde ifade edince konunun birçok boyutu aydınlığa kavuştu, öyle düşünüyorum. Biz bu çalışmalarını yaparken burada tartışılan birçok şey önce bürokratik düzeyde bunu hazırlayanlar anlamında, ilgili bütün kurumların temsilcileriyle tartışıldı; ardından, Reformları İzleme Kurumunda, Bakanlar Kurulunda tartışıldı ve Türkiye'nin uluslararası yükümlülükleri ve Türkiye'nin kendi Anayasa'sı, mevzuatı, idari yapısı göz önüne alınarak böyle bir taslak siyasi iradenin takdiriyle yüce Meclise geldi.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Biz teşekkür ederiz Sayın Ergül.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KEFEK

Tarih :16/2/2016

Saat :15.15

Kayıt:

Stenograf :

Uzman :

Sayfa: 23

Tasarının tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Maddelere geçmeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

IV.- KARARLAR

A) Çalışma Esaslarına İlişkin

1.- İç Tüzük'ün 23'üncü maddesine göre, tali komisyon olarak havale edilen Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu Tasarısı'nın (1/596) 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 22'nci maddeleri üzerindeki görüşlerin esas komisyona bildirilmesi

BAŞKAN - Bildiğiniz gibi, İç Tüzük'ümüzün 23'üncü maddesine göre tali komisyonlar, işin kendilerini ilgilendiren yönü ve maddeleri üzerinde esas komisyona görüş bildiren komisyonlardır. Tali komisyonların hangi yönden ve hangi maddeler hakkında görüş bildirecekleri havale sırasında belirtilmemiş ise bu komisyonlar görüşlerini kendileriyle ilgili gördükleri hususlar üzerinde bildirirler. Bu kapsamda, Komisyonumuz olarak tasarının tüm maddeleriyle ilgili görüşme yapabileceğimiz gibi belirli maddeler üzerinde de görüş ve düşüncelerimizi esas komisyona bildirebiliriz. Bu kapsamda, biz yaptığımız ön incelemede 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 22'nci maddeler hakkında görüş ve düşüncelerimizi esas komisyona sunma görüşünderiz.

FATMA KAPLAN HÜRRİYET (Kocaeli) – Hangi maddeler?

BAŞKAN – 2 dâhil 7'ye kadar, 7 dâhil ve 22'nci madde. 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 22'nci maddeler.

Bu konulardaki görüşlerimizi esas komisyona sunmak üzere görüşlerinize sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

III.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)

A) Kanun Tasarı ve Teklifleri (Devam)

1.- Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu Tasarısı (1/596) (Devam)

BAŞKAN - Tasarının maddelerinin görüşülmesine geçiyoruz.
2'nci maddeyi okutuyorum:

Tanımlar

MADDE 2- (1) Bu Kanunun uygulanmasında;

a) Ayrı tutma: Kişilerin bu Kanunda sayılan temellerden biri veya birden fazlası nedeniyle, bir eylem veya eylemsizliğin sonucu olarak diğerlerinden ayrı tutulması durumunu,

b) Ayrımcılık talimatı: Bir kişinin kendi nam veya hesabına eylem ve işlemlerde bulunmaya yetkili kıldığı kişilere veya bir kamu görevlisinin diğer kişilere verdiği ayrımcılık yapılmasına yönelik talimatı,

c) Başkan: Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Başkanı,

c) Çoklu ayrımcılık: Ayrımcı uygulamanın birden fazla ayrımcılık temeli ile ilişkili olması durumunu,

d) Doğrudan ayrımcılık: Bir gerçek veya tüzel kişinin, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden karşılaştırılabilir durumdakilere kıyasla eşit şekilde yararlanmasını bu Kanunda sayılan ayrımcılık temellerine dayanılarak engelleyen veya zorlaştıran her türlü farklı muameleyi,

e) Dolaylı ayrımcılık: Bir gerçek veya tüzel kişinin, görünüşte ayrımcı olmayan her türlü eylem, işlem ve uygulamalar sonucunda, bu Kanunda sayılan ayrımcılık temelleriyle bağlantılı olarak, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanma bakımından nesnel olarak haklılaştırılmayan dezavantajlı bir konuma sokulmasını,

f) Engeli: Fiziksel, zihinsel, ruhsal ve duyuşsal yetilerinde çeşitli düzeyde kayıplarından dolayı topluma diğer bireyler ile birlikte eşit şartlarda tam ve etkin katılımını kısıtlayan tutum ve çevre şartlarından etkilenen bireyi,

g) İşyerinde yıldırma: Bu Kanunda sayılan ayrımcılık temellerine dayanılarak kişiyi işinden soğutmak, dışlamak, biktirmek amacıyla kasıtlı olarak yapılan eylemleri,

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KEFEK

Tarih :16/2/2016

Saat :15.15

Kayıt:

Stenograf :

Uzman :

Sayfa: 24

ğ) Kamu görevlisi: Kamu hizmetlerinin yürütülmesi ne atama veya seçilme yoluyla ya da herhangi bir surette sürekli, süreli veya geçici olarak katılan kişiyi,

h) Kurul: Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulunu,

1) Kurum: Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunu,

i) Makul düzenleme: Engellilerin hak ve özgürlüklerini tam ve diğer bireylerle eşit şekilde kullanmasını veya bunlardan yararlanmasını sağlamak üzere belirli bir durumda ihtiyaç duyulan, mali imkânlar nispetinde, ölçülü, gerekli ve uygun değişiklik ve tedbirleri,

j) Taciz: Psikolojik ve cinsel türleri de dahil olmak üzere bu Kanunda sayılan temellerden birisine dayanılarak, insan onurunun çiğnenmesi amacını taşıyan veya böyle bir sonucu doğuran, yıldırcı, onur kırıcı, aşağılayıcı veya utandırıcı her türlü davranışı,

k) Ulusal önleme mekanizması: İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsani veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol hükümleri çerçevesinde kişilerin özgürlüklerinden yoksun bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretlere yapmak üzere oluşturulan sistemi

l) Uygulamalı iş deneyimi: Bir mesleğin gerektirdiği bilgi, beceri ve iş alışkanlıklarının eğitimle eş zamanlı ya da eğitim sonrası dönemde iş içerisinde geliştirilmesini,

m) Varsayılan temele dayalı ayrımcılık: Bir gerçek veya tüzel kişinin, bu Kanunda sayılan ayrımcılık temellerinden birisiyle gerçekte ilgisi olmamasına rağmen, bu temellerden birisini taşıdığı sanılarak hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanma bakımından ayrımcı muameleyle maruz kalmasını,

İfade eder.

BAŞKAN – 2'nci madde üzerinde söz isteyen? Yok.

Önerge de yok.

O zaman oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3'üncü maddeyi okutuyorum:

İKİNCİ BÖLÜM

Ayrımcılıkla Mücadele

Eşitlik ilkesi ve ayrımcılık yasağı

MADDE 3- (1) Herkes, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada eşittir.

(2) Bu Kanun kapsamında cinsiyet, ırk, renk, dil, din, inanç, felsefi ve siyasi görüş, etnik köken, servet, doğum, medeni hal, sağlık durumu, engellilik ve yaşa dayalı ayrımcılık yasaktır.

(3) Ayrımcılık yasağının ihlali halinde, konuya ilişkin görev ve yetkisi bulunan kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ihlali sona erdirmek, sonuçlarını gidermek, tekrarlanmasını önlemek, adli ve idari yoldan takibini sağlamak üzere gerekli tedbirleri almakla yükümlüdür.

(4) Ayrımcılık yasağı bakımından sorumluluk altında olan gerçek ve özel hukuk tüzel kişileri, yetki alanları içerisinde bulunan konular bakımından ayrımcılığın tespiti, ortadan kaldırılması ve eşitliğin sağlanması için gerekli tedbirleri almakla yükümlüdür.

BAŞKAN – 3'üncü madde üzerinde görüş bildirmek isteyen, söz almak isteyen?

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Önergemiz vardı bizim de.

BAŞKAN – Önergeyi okutuyorum:

Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/596 esas numaralı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanun Tasarısı'nın "eşitlik ilkesi ve ayrımcılık yasağı" esaslarını düzenleyen 3'üncü maddesinin 2'nci fıkrasının aşağıdaki şekilde düzenlenmesini arz ve teklif ederiz.

"(2) Bu kanun kapsamında cinsiyet, cinsel kimlik, cinsel yönelim, ırk, renk, dil, din, inanç, felsefi ve siyasi görüş, etnik köken, servet, doğum, medeni hal, sağlık durumu, engellilik ve yaşa dayalı ayrımcılık yasaktır."

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KEFEK

Tarih :16/2/2016

Saat :15.15

Kayıt:

Stenograf :

Uzman :

Sayfa: 25

Fatma Kaplan Hürriyet
Kocaeli

Aydın Uslupehlivan
Adana

Sibel Özdemir
İstanbul

Candan Yüceer

Tekirdağ

BAŞKAN – Gerekçeyi mi okuyacaksınız?

Buyurun.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesinin 31 Mart 2010'da cinsel yönetim ve cinsiyet kimliğine dayalı ayrımcılıkla mücadelede alınacak önlemlere ilişkin üye devletlere yönelik 5 no.lu tavsiye kararında şöyle diyor: "Üye devletler, ayrımcılığı yasaklayan ya da önleyen ulusal mevzuatlarının, aynı zamanda, cinsel yönelim ve cinsiyet kimliği temeli dâhil, çoklu nedenlere dayalı ayrımcılığa karşı koruma sağlaması amacıyla önlemler almak üzere teşvik edilmektedirler." Bu tavsiye kararının yanı sıra imzamız olan uluslararası sözleşmelere istinaden devletlerin cinsel kimliği ve cinsel yönelimlerine bakılmaksızın tüm bireylerin insan haklarının desteklenmesi ve saygı gösterilmesini güvence altına alma görevi bulunmaktadır. Ayrıca. Bildiğiniz gibi, İnsan Hakları Sözleşmesi'nin eşitlik ilkesi gereği cinsel kimlikleri ve cinsel yönelimleri farklı olan bireylerin ayrımcılık yasağından yararlanma hakları olduğu açıktır. Bu nedenlerle tasarının eşitlik ilkesi ve ayrımcılık yasağını düzenleyen 3'üncü maddesinin 2'nci fıkrasında yasaklanan ayrımcılık türlerine "cinsel yönelim" ve "cinsel kimlik" ibarelerinin eklenmesinin yerinde olduğunu düşünüyoruz Cumhuriyet Halk Partisi Grubu olarak ve bu önergemizin Komisyonumuzun değerli üyeleri tarafından da değerlendirilmesini rica ediyoruz.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz almak isteyen?

Buyurun Kerestecioğlu.

FİLİZ KESERTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Ben çok kısa, sadece önergeye katıldığımı ifade etmek istiyorum.

Bu ayrımcılık gören insanların hakları kim olduklarına, dediğim gibi, bizim katılıp katılmamamıza, görüşlerine, yaşam tarzlarına, hayatlarına bakılmaksızın herkesin özgürlüğünün teminat altına alınmasını gerektirir, evrensel ilkeler bunu gerektiriyor. Bu nedenle ben de maddenin olduğu şekliyle değil, değişik hâliyle kabul edilmesi gerektiği düşüncesindeyim.

Teşekkürler.

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Kerestecioğlu.

Hükûmet bu önerge hakkında söz almak ister mi?

BAŞBAKANLIK MÜSTEŞAR YARDIMCISI DR. ERGİN ERGÜL – Hükûmet olarak biz katılmıyoruz.

BAŞKAN – Katılmıyorsunuz.

FİLİZ KESERTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Gerekçeyi öğrenmemiz mümkün mü?

BAŞBAKANLIK MÜSTEŞAR YARDIMCISI DR. ERGİN ERGÜL – Sayın vekilim de söylediler, burada Avrupa Konseyinin bir tavsiye kararından bahsettiler. Özellikle biz bu tür düzenlemelerde bizi bağlayan, altına imza koyduğumuz uluslararası sözleşmeleri ve Anayasa'mızı dikkate alıyoruz. Anayasa'mızın 10'uncu maddesinde bu temeller belirlenmiş. Yine diğer uluslararası sözleşmelere baktığımızda böyle bir kapsamın uygun olduğunu düşünüyoruz.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Uluslararası sözleşmelerde de var ama bu yani "Cinsel kimliğe, cinsel yönelime bakılmaksızın eşitlik" ibaresi vardır.

BAŞBAKANLIK MÜSTEŞAR YARDIMCISI DR. ERGİN ERGÜL – Sayın Başkanım, müsaade ederseniz...

BAŞKAN – Buyurun.

BAŞBAKANLIK MÜSTEŞAR YARDIMCISI DR. ERGİN ERGÜL - Taraf olduğumuz Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 14'üncü maddesinde ayrımcılık

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KEFEK

Tarih :16/2/2016

Saat :15.15

Kayıt:

Stenograf :

Uzman :

Sayfa: 26

temelleri şöyle belirlenmiş: Sözleşmeyle kabul edilen hak ve özgürlüklerin kullanımı cinsiyet, ırk, renk, dil, din, siyasi veya diğer görüşler, ulusal veya köken, ulusal azınlığa mensubiyet, mülkiyet, doğum ve başkaca statü gibi sebeplerle ayrımcılığa uğranmaksızın temin edilmelidir. Dolayısıyla, bu konu sözleşme metninde "ayrımcılık yasağı" başlığı altındaki maddede de yer almamaktadır.

BAŞKAN – Sayın Yavuz, buyurun.

V.- USUL HAKKINDA GÖRÜŞMELER

1.- Komisyonun çalışma esas ve usullerine ilişkin

ALİ İHSAN YAVUZ (Sakarya) – Başkanım, ben usule ilişkin bir hususu dile getirmek istiyorum. Parlamento gelenekleri açısından kayda geçmesinin anlamlı olacağını düşündüğüm için bunu dile getiriyorum.

Esasen, kanun okunur, kanunla ilgili söz almak isteyenler alır ama önergeden sonra artık tekrar bir söz almak teamüllere çok da uygun gözükmemektedir. Burada daha da ileri boyuta taşıyoruz. Hani gerekçesi nedir, niyedir, değildir, işte Hükümetin görüşü vesaire... Bunların çok Parlamento hukukunun geleneklerine uygun olmadığı kanaatindeyim.

Dolayısıyla, kayıtlara geçmesini arzu ettiğimden bunları dile getirmek istedim.

Sağ olun.

III.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)

A) Kanun Tasarı ve Teklifleri (Devam)

1.- Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu Tasarısı (1/596) (Devam)

BAŞKAN – Başka söz almak isteyen sanırım yok.

Hükümetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Tasarının 3'üncü maddesi üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

4'üncü maddeyi okutuyorum:

Ayrımcılık türleri

MADDE 4- (1) Bu Kanun kapsamına giren ayrımcılık türleri şunlardır:

a) Ayrı tutma.

b) Ayrımcılık talimatı verme ve bu talimatları uygulama.

c) Çoklu ayrımcılık.

ç) Doğrudan ayrımcılık.

d) Dolaylı ayrımcılık.

e) İşyerinde yıldırma.

f) Makul düzenleme yapmama.

g) Taciz.

ğ) Varsayılan temele dayalı ayrımcılık.

(2) Eşit muamele ilkesine uyulması veya ayrımcılığın önlenmesi amacıyla idari ya da adli süreçleri başlatan yahut bu süreçlere katılan kişiler ile bunların temsilcilerinin, bu nedenle maruz kaldıkları olumsuz muameleler de ayrımcılık teşkil eder.

BAŞKAN – 4'üncü madde üzerinde söz almak isteyen?

4'üncü madde üzerinde önergeniz var mı?

Divana gelen bir önerge yok.

4'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

5'inci maddeyi okutuyorum:

Ayrımcılık yasağının kapsamı

MADDE 5- (1) Eğitim ve öğretim, yargı, konuk, sağlık, ulaşım, iletişim, sosyal güvenlik, sosyal hizmetler, sosyal yardım, spor, konaklama, kültür, turizm ve

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KEFEK

Tarih :16/2/2016

Saat :15.15

Kayıt:

Stenograf :

Uzman :

Sayfa: 27

benzeri hizmetleri sunan kamu kurum ve kuruluşları, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, gerçek kişiler ve özel hukuk tüzel kişileri, yürüttükleri faaliyetler bakımından bu hizmetlerden yararlanmakta olan veya yararlanmak üzere başvurmuş olan ya da bu hizmetler hakkında bilgi almak isteyen kişi aleyhine ayrımcılık yapamaz. Bu hüküm kamuya açık hizmetlerin sunulduğu alanlar ve binalara erişimi de kapsar.

(2) Birinci fıkrada belirtilen hizmetlerin planlanması, sunulması ve denetlenmesinden sorumlu olan kişi ve kurumlar, farklı engelli grupların ihtiyaçlarını dikkate almakla ve makul düzenlemelerin yapılmasını sağlamakla yükümlüdür.

(3) Kamu kurum ve kuruluşları, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, gerçek kişiler, özel hukuk tüzel kişileri ve bunlar tarafından yetkilendirilenler, taşınır ve taşınmazları kamuya açık bir şekilde sunarken bu malları edinmek veya kiralamak isteyenler ile bunlar hakkında bilgi almak isteyenler aleyhine, bunların kiralanması, kira akdinin şartlarının belirlenmesi, kira akdinin yenilenmesi veya sona erdirilmesi, satışı ve devri süreçlerinin hiçbirinde ayrımcılık yapamaz.

(4) Denrek, vakıf, sendika, siyasi parti ve meslek örgütlerine, ilgili mevzuatlarında veya tüzüklerinde belirtilen istisnalar dışında üye olma, organlarına seçilme, üyelik imkânlarından yararlanma, üyeliğin sonlandırılması ve bunların faaliyetlerine katılma ve yararlanma bakımından, hiç kimse aleyhine ayrımcılık yapılamaz.

BAŞKAN – 5'inci madde üzerinde söz almak isteyen var mı?

Değişiklik önergesi yoksa 5'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

6'ncı maddeyi okutuyorum:

İstihdam ve serbest meslek

MADDE 6- (1) İşveren veya işveren tarafından yetkilendirilmiş kişi; işverenin çalışanı veya bu amaçla başvuran kişi, uygulamalı iş deneyimi edinmek üzere bir işyerinde bulunan veya bu amaçla başvuran kişi ve herhangi bir sıfatla çalışmak ya da uygulamalı iş deneyimi edinmek üzere işyeri veya iş ile ilgili olarak bilgi edinmek isteyen kişi aleyhine, bilgilenme, başvuru, seçim kriterleri, işe alım şartları ile çalışma ve çalışmanın sona ermesi süreçleri dahil olmak üzere, işle ilgili süreçlerin hiçbirinde ayrımcılık yapamaz.

(2) Birinci fıkra iş ilanı, işyeri, çalışma şartları, mesleki rehberlik, mesleki eğitim ve yeniden eğitimin tüm düzeylerine ve türlerine erişim, meslekte yükselme ve mesleki hiyerarşinin tüm düzeylerine erişim, hizmet içi eğitim, sosyal menfaatler ve benzeri hususları da kapsar.

(3) İşveren veya işveren tarafından yetkilendirilmiş kişi, istihdam başvurusunu gebelik, annelik ve çocuk bakımı gerekçeleriyle reddedemez.

(4) Serbest mesleğe kabul, ruhsat, kayıt, disiplin ve benzeri hususlar bakımından ayrımcılık yapılamaz.

(5) 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanunu kapsamına girmeyen her türlü iş ve iş görme sözleşmeleri bu madde kapsamındadır.

(6) Kamu kurum ve kuruluşlarında istihdam bu madde hükümlerine tabidir.

BAŞKAN – 6'ncı madde üzerinde söz isteyen?

Değişiklik önergesi yoksa 6'ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

7'nci maddeyi okutuyorum:

Ayrımcılık iddiasının ileri sürülemeyeceği haller ve istisnalar

MADDE 7- (1) Bu Kanun kapsamında ayrımcılık iddiasının ileri sürülemeyeceği haller ve istisnalar şunlardır:

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KEFEK

Tarih :16/2/2016

Saat :15.15

Kayıt:

Stenograf :

Uzman :

Sayfa: 28

a) İstihdam ve serbest meslek alanlarında, zorunlu mesleki gerekliliklerin varlığı halinde amaca uygun ve orantılı olan farklı muamele.

b) Sadece belli bir cinsiyetin istihdamını zorunlu kılan durumlar.

c) İşe kabul ve istihdam sürecinde, hizmetin zorunlulukları nedeniyle yaş sınırlarının belirlenmesi ve uygulanması, gereklilik ve amaçla orantılı olması şartıyla yaşa dayalı farklı muamele.

ç) Çocuk veya özel bir yerde tutulması gereken kişilere yönelik özel tedbirler ve koruma önlemleri.

d) Bir dine ait kurumda, din hizmeti veya o dine ilişkin eğitim ve öğretim vermek üzere sadece o dine mensup kişilerin istihdamı.

e) Dernek, vakıf, sendika, siyasi parti ve meslek örgütlerinin, ilgili mevzuatlarında veya tüzüklerinde yer alan amaç, ilke ve değerler temelinde üye olacak kişilerde belli şart ve nitelik aramaları.

f) Eşitsizlikleri ortadan kaldırmaya yönelik, gerekli, amaca uygun ve orantılı farklı muamele.

g) Vatandaş olmayanların ülkeye giriş ve ikametlerine ilişkin şartlarından ve hukuki statülerinden kaynaklanan farklı muamele.

BAŞKAN – 7'nci madde üzerinde söz almak isteyen?

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Buyurun.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Yani biraz önce de konuştuk aslında, 7'nci maddenin (b) fıkrası. Yani “sadece belli bir cinsiyetin istihdamını zorunlu kılan durumlar” ibaresi işin açıkçası hani başlı başına bir cinsiyetçi işbölümüne sebep olabilir. Sadece erkeklerin yapabileceği işler konusunda çok ucu açık, esnek... Hani bu anlamda biz bu ibarenin kaldırılmasının, ayrımcılığın bu yönde en azından yapılmaya çalışılan ayrımcılığın ortadan kaldıracağına inanıyoruz.

Şu anda önergemiz hazır değil ama arzu ederse Komisyonumuz görüşüldükten sonra önergeyi biz sizlere ulaştıracamız.

BAŞKAN – Sayın Depboyu...

DENİZ DEPBOYLU (Aydın) – 7'nci maddedeki (b) bendinin kaldırılması konusunda ben de aynı fikirdeyim. Bunun ileride kadın istihdamı önünde bir engel teşkil edeceğini, istismar ve ihmale uğrayacağını düşünüyorum bu maddenin. O nedenle kaldırılmasından yanayız.

BAŞKAN – Sayın Kerestecioglu...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Ben de aynı şekilde ifade etmişim zaten daha önce de. Bizim de önergemiz hazır değil ama sunabiliriz.

BAŞKAN – Sayın Kaplan...

FATMA KAPLAN HÜRRİYET (Kocaeli) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Ben de aynı fikirdeyim, (b) bendinin özellikle kaldırılmasıyla ilgili aynı fikri paylaşıyorum. Bir de (a) bendi bana göre ucu çok açık, geniş bir düzenleme. Özellikle ileriki aşamalarda kurumun alacağı kararların uygulanması noktasında ki biz Türkiye’de özellikle alınan kararların uygulayıcılar noktasındaki sıkıntılarını hep yaşıyoruz. Bu kadar ucu açık ve geniş bir düzenleme ileride uygulayıcıların yaşatabileceği sıkıntılara da sebep verecektir diye düşünüyorum. O yüzden (a) bendinin de en azından örnekleme ya da emsal gösterme yoluyla bir haritasının da olması lazım olduğunu düşünüyorum. O yüzden bu maddenin biraz daha özele indirgenmesi gerektiğini düşünüyorum. Bunu da buradan Komisyonumuza ifade etmek istiyorum.

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Kaplan.

7'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler...

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Önergemizi oylamayacaksınız galiba.

ALİ İHSAN YAVUZ (Sakarya) – Önerge var mı?

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Yani biz sunacağız, şu an ifade ettik.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KEFEK

Tarih :16/2/2016

Saat :15.15

Kayıt:

Stenograf :

Uzman :

Sayfa: 29

BAŞKAN – Şu an olmadığı için önergeyi oylarınıza sunamıyorum, okutamadığım için.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Daha sonra herhâlde ama sizlere şey yapabiliriz önergemizi.

ALİ İHSAN YAVUZ (Sakarya) – Esas Komisyonunda görüşülecek ya, orada sunabilir arkadaşlarınız.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Ama sunmak istiyoruz size, sanırım şu an geliyordur. Görüşülürse sanırım daha doğru olur çünkü ifade ettik hepimiz de, diğer gruplar da öyle.

BAŞKAN – Sayın Yüceer, “Genel Görüşler” kısmında sunarsınız, okuruz.

22’nci maddeyi okutuyorum:

İstişare komisyonu ve istişare toplantıları

MADDE 22- (1) Ayrımcılık yasağıyla ilgili konularda sorunları ve çözüm önerilerini tartışmak ve bu konularda bilgi ve görüş alışverişinde bulunmak amacıyla, kamu kurum ve kuruluşları, sivil toplum kuruluşları, sendikalar, sosyal ve mesleki kuruluşlar, yükseköğretim kurumları, basın ve yayın kuruluşları, araştırmacılar ve ilgili diğer kişi, kurum ve kuruluşların katılımıyla istişare komisyonu oluşturulur.

(2) Kurum, insan hakları sorunlarını tartışmak ve insan hakları konularında bilgi ve görüş alışverişinde bulunmak amacıyla, kamu kurum ve kuruluşları, sivil toplum kuruluşları, sendikalar, sosyal ve mesleki kuruluşlar, yükseköğretim kurumları, basın ve yayın kuruluşları, araştırmacılar ve ilgili diğer kişi, kurum ve kuruluşların katılımıyla merkezde ve illerde istişare toplantıları gerçekleştirir.

(3) Kurum, görev ve yetkilerine ilişkin olarak Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonunu yılda en az bir defa bilgilendirir.

(4) Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

BAŞKAN – Bir önerge var 22’nci maddeyle ilgili, okutuyorum:

Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/596 esas numaralı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu Tasarısı'nın 22'nci maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan "Komisyonunu" ibaresinden sonra gelmek üzere "ve Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunu" ibaresinin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Ayşe Keşir

Düzce

Ali İhsan Yavuz

Sakarya

Tülay Kaynarca

İstanbul

Salih Çetinkaya

Kırşehir

Emine Yavuz Gözgeç

Bursa

Ayşe Sula Köseoğlu

Trabzon

Gerekçe:

Kurumun görev ve yetkileri hakkında Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonuna bilgi vermesi öngörülmektedir.

BAŞKAN – Önerge üzerinde konuşmak isteyen?

Buyurun Sayın Yavuz.

ALİ İHSAN YAVUZ (Sakarya) – 22’nci madde bildiğiniz üzere kurum görev ve yetkilerine ilişkin olarak Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonuna yılda en az bir kez bilgi vermeyi öngörüyor, en az bir kere, daha fazla olabilir. Bu durumu aynı zamanda KEFEK (Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu) açısından da söz konusu edelim istedik. O açıdan oraya bilgi verilirken aynı zamanda yılda en az bir kez Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonuna da bu kurum bilgi versin amacıyla bu önergeyi vermiş bulunuyoruz.

BAŞKAN – Sayın Kaynarca...

TÜLAY KAYNARCA (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KEFEK

Tarih :16/2/2016

Saat :15.15

Kayıt:

Stenograf :

Uzman :

Sayfa: 30

Önergeye oy veren bir üye olarak görüş belirtmek istiyorum. Yılda bir kere bilgilendirme yapılmasının KEFEK'te de yani Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu için de olması anlamlı olacak çünkü içeriğimiz tam da ayrımcılıkla, insan haklarıyla kadın-erkek fırsat eşitliği bünyesinde gerçekleşiyor. Ama bir de şu da var: Biz diğer komisyonlardan farklıyız çünkü hem yasama ve denetim hem de dilekçe de alabiliyoruz. Yani İnsan Haklarını İncele Komisyon gibi. Kanunla kuruldu 2009'da ve bu yasayla kurulan bu çerçevede Komisyonumuzun içeriğine baktığımızda farklı talepler, ayrımcılık, işle ilgili, az önce şu ana kadar katkı sunan, konuşmada söz alan değerli vekillerimizin her birinin bahsettiği birçok dilekçe başvuruları Komisyonumuza da geliyor ve kimisini ilgili kurumlara iletiyoruz, kimisini Sayın Başkan düzeyinde ilgili yerlere yönlendiriyoruz. Dolayısıyla biz dedik ki bu bilgilendirmenin yılda bir kere yapılacak olanı, Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunda da olması anlamlı olacaktır. Tali komisyon bugün burada görüşülme talebine öncülük eden Sayın Başkanım da teşekkür etmek istiyorum çünkü bugünkü anlamı bizim yılda bir kere bilgilendirme talebiyle özdeştir. İnşallah ana komisyonda da bu şekilde bu notumuz gerçekleşir diyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Biz teşekkür ederiz Sayın Kaynarca.

Buyurunuz Sayın Sula.

AYŞE SULA KÖSEOĞLU (Trabzon) – Sayın Başkanım, bu önergeyi verenlerden biri olarak... Belki şöyle de düşünülebilir: İki komisyona aynı anda bilgilendirme yapılabilir yani yapılacak bilgilendirme üzerine soru-cevap ya da farklı bilgi aktarımı olmaması anlamında aynı sunumu iki ayrı komisyona yapmak yerine "ve" ibaresiyle iki komisyona birlikte aynı anda bilgilendirme yapılması da sağlanmış olabilir. Ben onu da ifade etmek istedim.

BAŞKAN – Sayın Sula, teşekkürler.

Sayın Özdemir, buyurun.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Evet, teknik olarak düzenleme gayet iyi, Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonuna bilgi verilmesi anlamlı yalnız benim çekincem buradaki bu istişare komisyonlarının tam amacına hizmet etmeleri. Çünkü birçok sivil toplum kuruluşu, medya, basın, üniversiteler, sendikalar, kamu kurum ve kuruluşları ile insan hakları sorunlarını tartışmak ya da tabii ki sonucunda elde edilen verilerin ya da yaşanan sorunların dile getirilmesi, halkın bilgilendirilmesi ya da başvuru noktasında neler yapmaları gerektiği, bilgilendirmek anlamlı ama umuyorum ve temenni ediyorum ki toplumda yaşadığımız diğer sorunları burada da yaşamayalım. Ayrışmadan, toplumun bütün kesimlerini kapsayan sivil toplum kuruluşlarını kapsamaması, bilgilendirilmesi, açık olması, çoğulcu olması, aksi hâlde bu bütün illerde istişare toplantıları başka amaçlara hizmet amaçlı olması konusunda çekince duyuyorum.

Teşekkür ederim Başkanım.

BAŞKAN – Peki Sayın Özdemir, biz de teşekkür ederiz.

22'nci maddeyle ilgili önergeyi oylarınıza sunuyorum...

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Oylamadan önce Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Yüceer.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Bizim önergede imzamız yok ama biz tasarının ruhuna gerçekten hizmet eden her türlü önergeye koşulsuz destek veriyoruz. Her ne kadar sizden aynı davranışı göremesek de bu önergedeki Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunun da bu konuda bilgilendirilmesini önemsiyoruz. Dolayısıyla hani biz de bu önergeye kabul oyu vereceğimizi ifade etmek isterim. Aynı tutumun sizlerde olmasını tabii ki bizler de bekliyoruz.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ederiz Sayın Yüceer.

Evet, 22'nci maddeyle ilgili önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KEFEK

Tarih :16/2/2016

Saat :15.15

Kayıt:

Stenograf :

Uzman :

Sayfa: 31

Tasarının 22'nci maddesinin kabul edilen değişiklikle birlikte oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Tasarının tümünü oylarınıza sunuyorum...

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Önergemiz de geldi sanırım. Evet, geldi, imzalanıyor sanırım.

ALİ İHSAN YAVUZ (Sakarya) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun.

ALİ İHSAN YAVUZ (Sakarya) – Ben sadece kayıtlara geçsin... Başta dile getirdim, Avrupa Birliği ülkelerinin önemli bir kısmında üye seçimine ilişkin bizden daha geri noktadır dediğim bir bilgi aktarımı vardı. Onu destekleyecek somut, net bilgi aktarımında bulunuyorum sırf kayıtlara geçsin ve arkadaşlarımız bu anlamda bilgi sahibi olsun diye. Mesela Hollanda, kurumun adı “İnsan Hakları Kurumu”, seçen, Adalet Bakanının tavsiyesi üzerine kraliyet kararnamesiyle atanıyor tamamı. Mesela İsveç eşitlik ombudsmanı hükümet tarafından atanıyor tamamen. Almanya, “Ayrımcılıkla Mücadele Ofisi” adını koymuşlar. Burada da Gençlikten Sorumlu Federal Bakan Alman Federal Hükümetinin önerisi üzerine atıyor. İngiltere, “Eşitlik ve İnsan Hakları Komisyonu” adı. Devlet bakanı komisyonda bir engelli, İskoçyalı bakan bakanların onayıyla seçilecek ve şartları bilen bir İskoçyalı Gallerli bakanların da onayıyla seçilecek ve Galler'deki şartları bilen bir Gallerli üye bulunmasını temin edecek şekilde seçim gerçekleşiyor orada da. Fransa, hak savunucusu Fransa Cumhurbaşkanı tarafından altı yıllığına seçiliyor. Zaten orada sanıyorum bir başkan seçiliyor. Başkan tarafından “başkan savunucusu” adı altında seçiyor. Yani o baştan aktardığım o bilgileri teyit etmek...

TÜLAY KAYNARCA (İstanbul) – Mukayeseli hukukta da...

ALİ İHSAN YAVUZ (Sakarya) – Yeni bir tartışma açılsın istemezdim, açılırsa üzüleceğim ama mukayeseli hukukta durum budur, onu arz etmek istedim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Sayın Yavuz, teşekkür ediyoruz verdiğiniz teknik bilgiyle ilgili ancak bu normal işleyen demokrasilerde mümkün olan bir durum. Anayasal sınırlar içerisinde davranmayan, Anayasa'da etmiş olduğu yeminin sınırları içerisinde bulunmayan, var olan parlamenter sistemi reddeden, kuvvetler ayrılığı sisteminin denge denetleme mekanizmasının işlemesine engel olan Cumhurbaşkanlığı ve Başbakanlığı konularında çekincelerimiz olduğunu kayıtlara geçmesi açısından belirtmek istiyorum.

ALİ İHSAN YAVUZ (Sakarya) – MHP sizin gibi düşünmüyor, biz de düşünmüyoruz.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – O saydığınız ülkeler demokrasinin beşiği dediğimiz ve parlamenter sistemlerin işlediği yapılardır.

TÜLAY KAYNARCA (İstanbul) – Kendi ülkemize haksızlık etmeyelim.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Bu yaşanan bir durum, bir haksızlık değil, yasal... Var olan kanunların uygulanmaması yönünde öneriler, talimatlar sunan maalesef bir Cumhurbaşkanımız var.

TÜLAY KAYNARCA (İstanbul) – Ön kabul ile ifade ettiğiniz sistemi de uygulayan ülkeler onlar. Hani ön kabul olarak işte demokratikleşmenin dışına çıkıyor başkanlık sistemi dediğiniz ülkeler içerisinde de yarı başkanlık, başkanlık...

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Anayasa sınırları içerisinde olan Cumhurbaşkanının atamalar yapması konusunda sıkıntı yok ama anayasal sınırlar içerisinde olmayan bir Cumhurbaşkanı konusunda, atamalarında çekincelerimiz var.

ALİ İHSAN YAVUZ (Sakarya) – Ona halk veriyor...

AYŞE SULA KÖSEOĞLU (Trabzon) - ...mekanizmaları belli yani.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Evet, belirgin ama uyulmuyor.

BAŞKAN – Sayın Okutan, buyurun.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KEFEK

Tarih :16/2/2016

Saat :15.15

Kayıt:

Stenograf :

Uzman :

Sayfa: 32

NURİ OKUTAN (Isparta) – İşin aslı şu: Yani biz Sayın Cumhurbaşkanımızın her yaptığı atama demokratik ilkelere aykırıdır filan gibi, böyle bir şey hiç düşünmedim. Ben şahsen söz alırken ruhuna uygundur çünkü bu kurum daha çok kamunun gücünü denetleyecek ve yürütmenin gücünü denetleyecek ben sadece o bakımdan önemine vurgu yapmıştım. Başka yerlerde yapılıyor olması bizde de yapılacak anlamına gelmeyebilir. Bir de ya, niye bir kısmı Başbakan da bir kısmı Cumhurbaşkanı? Madem hepsi olacaksın Cumhurbaşkanı yapalım.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – En temizi olur.

NURİ OKUTAN (Isparta) – En temizi olsun. Orada da ne şiş yansın ne kebab yansın filan gibi böyle iki tarafı da gönülleme algısının olduğunu düşünüyorum. Ama biz destekliyoruz madem böyle oldu. Bizimki öneriydi. İşin ruhuna uygun olanı, kamuyu madem denetleyecek, doğrudan yürütmeye bağlı olmasın; bizim Sayıştay örneği var, diğer ombudsman örneği var, ona benzer bir yapı oluşsun arzumuz vardı. Uygun görülmemişse biz yasayı da genel olarak taslağı da destekliyoruz.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Sayın Okutan.

Buyurun Sayın Yüceer.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Avrupa Birliği ilerleme raporlarında olsun uluslararası raporlarda olsun, hani insan hakları ihlalleri konusunda, kadın erkek eşitliği konusunda, insani gelişmişlik konusunda bunlar bizim söylemlerimiz değil, ortada olan gerçek durumumuz. Bunu bir kere ifade etmek lazım. Keşke bizim gerçekten şu an konuştuğumuz boş şeyler olsaydı da o raporlarda en alt yerlerde olmasaydık hak ihlalleri konusunda. Dolayısıyla böyle bir durumda bizden daha demokratik hatta ileride inşallah biz de o kadar demokrat olunca, o düzeylere gelişince biz de böyle yaparız atamaları. Biz de mutlu oluruz. Yani demokrasimiz öyle olsun da atamaları o yapmış, bu yapmış, gerçekten o zaman önemsiz oluyor çünkü gerçekten bir demokratik zemin oluyor. Bunu da ifade etmek isterim. Burada hiçbirimizin şeyi yok. Yani biz ortada olan gerçekleri konuşuyoruz. Rakamlar üzerinden, istatistikler üzerinden ve yaşadıklarımız üzerinden konuşuyoruz. Keşke bizim boş öngörüsüzlüklerimiz olsaydı. Bunu da tekrar ifade etmek istiyorum.

Teşekkür ederim,

BAŞKAN – Biz teşekkür ederiz.

7'nci maddeyle ilgili Divana bir önerge gelmiştir. İç Tüzük 43'üncü madde uyarınca 7'nci maddenin değişikliğiyle ilgili bir önerge gelmiştir, görüşmek üzere oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Komisyon genel raporunda, artı maddelere ilişkin raporlarımızda ve artı muhalefet şerhinde belirttiğiniz eksiklikleri önergeniz kapsamında yazabiliriz. Bunu da yazacağımızı belirtmek istiyorum.

Şimdi tasarının tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

IV.- KARARLAR (Devam)

B) Komisyon Kararı

1.- Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Tasarısı'nın (1/596) tümü üzerindeki genel uyumluluk görüşünün esas komisyon olan İnsan Haklarını İnceleme Komisyonuna bildirilmesine ilişkin

BAŞKAN - Tasarının tümü üzerindeki görüşmeler sonrasında tali komisyon sıfatıyla tasarının bizi ilgilendiren maddelerini tek tek görüşerek tasarının tümü üzerinde genel uyumluluk görüşünün esas komisyon olan İnsan Haklarını İnceleme Komisyonuna bildirilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel uygunluk bildirimini esas komisyona gönderilmesi kabul edilmiştir, hayırlı olsun.

Muhalefet şerhi için yarın saat on bire kadar bir süre tanıyoruz. O saate kadar bildirirseniz bizler de İnsan Hakları Komisyonuna raporumuzu yetiştirmeye çalışacağız.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KEFEK

Tarih :16/2/2016

Saat :15.15

Kayıt:

Stenograf :

Uzman :

Sayfa: 33

Görüşülecek başka bir konu olmadığından toplantıyı kapatıyorum.
Hepinize hayırlı uğurlu olsun.

Kapanma Saati: 17.25